ÜLDKOHTU OTSUS (kolmas koda)

2. märts 2010 *

Kohtuasjas T-70/05,

Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE, asukoht Ateena (Kreeka), esindaja: advokaat N. Korogiannakis,

hageja,

versus

Euroopa Meresõiduohutuse Amet (EMSA), esindajad: W. de Ruiter ja J. Menze, keda abistas advokaat J. Stuyck,

kostja,

mille ese on nõue tühistada EMSA otsused mitte tunnistada vastuvõetavaks pakkumusi, mille hageja esitas EMSA hankemenetlustes C-1/01/04 (SafeSeaNet'i valideerimine ja edasiarendamine) ning C-2/06/04 (mereõnnetuste andmebaasi, võrgu ja

* Kohtumenetluse keel: inglise.

haldamissüsteemi väljatöötamine ja arendamine), ning sõlmida need hankelepingud teiste pakkujatega,

ÜLDKOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja esimees J. Azizi, kohtunikud E. Cremona (ettekandja) ja S. Frimodt Nielsen,

kohtusekretär: ametnik C. Kantza,

arvestades kirjalikus menetluses ja 20. jaanuari 2009. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

1 Euroopa Meresõiduohutuse Amet (EMSA) loodi Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2002. aasta määrusega (EÜ) nr 1406/2002, millega luuakse Euroopa Meresõiduohutuse Amet (EÜT L 208, lk 1; ELT eriväljaanne 07/07, lk 3). Selle eesmärk

on tagada Euroopa Liidus meresõiduohutuse ning laevade põhjustatud merereostuse vältimise kõrge, ühetaoline ja tõhus kaitse.

2 Määruse artikli 5 lõige 1 sätestab, et amet on ühenduse asutus, mis on juriidiline isik.

3 Määruse nr 1406/2002 artikkel 8 näeb ette:

„1. [EMSA] lepingulist vastutust reguleerib asjaomase lepingu suhtes kohaldatav õigus.

2. Euroopa Kohtu pädevusse kuulub otsuste tegemine vastavalt [EMSA] sõlmitud lepingus sisalduvale vahekohtuklauslile.

3. Lepinguvälise vastutuse korral hüvitab [EMSA] kõik kahjud, mille tema talitused või teenistujad oma kohustuste täitmisel on tekitanud, vastavalt liikmesriikide seaduste ühistele üldpõhimõtetele.

4. Euroopa Kohtu pädevusse kuulub lõikes 3 nimetatud kahju hüvitamisega seotud vaidluste lahendamine.

5. Teenistujate isiklik vastutus [EMSA] ees on reguleeritud teenistujate suhtes kohaldatavate personalieeskirjade või teenistustingimuste sätetega."

4 Nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT L 248, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 74; edaspidi „finantsmäärus"), artikli 185 lõige 1 näeb ette:

„Komisjon kehtestab raamfinantskorra [mõiste „kord" asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „määrus"] sellistele ühenduse asutatud asutustele, kellel on juriidilise isiku seisund ja kes tegelikult saavad eelarvest toetusi. Nende asutuste finantseeskirjad ei tohi lahkneda raammäärusest, välja arvatud juhul, kui nende tegevusega seotud erivajadused seda eeldavad ja kui komisjon annab selleks eelnevalt nõusoleku."

5 Komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 2343/2002 raamfinantsmääruse kohta asutustele, millele viidatakse Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust käsitleva [finantsmääruse] artiklis 185 (EÜT L 357, lk 72; ELT eriväljaanne 01/04, lk 216), artikkel 74 käesoleva kohtuasja aluseks olnud asjaolude toimumise ajal kehtinud versioonis sätestab:

„Hankimise [mõiste „hankimine" asemel on edaspidi kasutatud täpsemat vastet „hankelepingute sõlmimine"] suhtes kohaldatakse üldise finantsmääruse ja selle üksikasjalike rakenduseeskirjade vastavaid sätteid."

6 Mainitud säte on üle võetud EMSA haldusnõukogu poolt 3. juulil 2003 vastu võetud finantseeskirjade artiklisse 74.

7 Seega reguleerivad teenuste hankelepingute sõlmimist finantsmääruse artiklis 185 nimetatud asutuste poolt finantsmääruse 1. osa V jaotis ning komisjoni 23. detsembri 2002. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2342/2002 finantsmääruse rakendamise kohta (EÜT L 357, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 145; edaspidi „rakenduseeskirjad"). Mainitud sätete sisuliseks lähtekohaks on antud valdkonna direktiivid, teenuste hankelepingute puhul eeskätt nõukogu 18. juuni 1992. aasta direktiiv 92/50/EMÜ, millega kooskõlastatakse riiklike teenuslepingute sõlmimise kord (EÜT L 209, lk 1; ELT eriväljaanne 06/01, lk 322), muudetud kujul.

8 Finantsmääruse artikli 89 lõige 1 sätestab:

„Kõik riigihankelepingud, mida rahastatakse täielikult või osaliselt eelarvest, on kooskõlas läbipaistvuse, proportsionaalsuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetega."

9 Finantsmääruse artikkel 97 käesoleva kohtuasja aluseks olevate asjaolude toimumise hetkel kohaldamisele kuulunud redaktsioonis sätestab:

„1. Valikukriteeriumid taotlejate ja pakkujate suutlikkuse hindamiseks ja lepingute sõlmimise kriteeriumid pakkumiste sisu hindamiseks määratletakse eelnevalt ja esitatakse pakkumiskutses.

2. Lepinguid võib sõlmida [vähem]pakkumise või majanduslikult soodsaima pakkumise valimise abil. [Tsitaati on parandatud Euroopa Kohtus, kuna määruse eestikeelne tõlge on ekslik.]"

10 Rakenduseeskirjade artikkel 138 käesoleva kohtuasja aluseks olevate asjaolude toimumise hetkel kohaldamisele kuulunud redaktsioonis täpsustab:

„[…]

2. Majanduslikult soodsaim pakkumine on parima hinna ja kvaliteedi suhtega pakkumine, võttes arvesse lepingu esemega põhjendatud kriteeriume, näiteks määratud hind, tehnilised eelised, esteetilised ja funktsionaalsed omadused, keskkondlikud omadused, jooksvad kulud, tasuvus või tarnetähtajad, müügijärgne teenindamine ja tehniline abi.

3. Tellija esitab hanketeates või tehnilistes kirjeldustes majanduslikult soodsaima pakkumise määratlemiseks valitud kriteeriumide kaalu.

Hinnale antud kaal võrreldes muude kriteeriumidega ei või põhjustada hinnakriteeriumi väljajätmist töövõtja valimisel.

Kui erandjuhul ei ole kaalu andmine tehniliselt võimalik, eelkõige lepingu eseme tõttu, esitab tellija lihtsalt kohaldatavad kriteeriumid kahanevas tähtsuse järjekorras."

11 Finantsmääruse artikkel 98 näeb ette:

„1. Pakkumiste esitamise korra abil tagatakse, et toimub tõeline konkurents ja et pakkumiste sisu jääb salajaseks seni, kuni need kõik samal ajal avatakse.

[…]

3. Taotlused ja pakkumised avab selleks määratud avamiskomisjon, välja arvatud […] väikese maksumusega lepingute puhul. Kõik pakkumised ja taotlused, mis kõnealune komisjon tunnistab tingimustele mittevastavaks, lükatakse tagasi.

4. Kõiki taotlusi ja pakkumisi, mis avamiskomisjon on tunnistanud ettenähtud tingimustele vastavaks, hindab pakkumiskutsega seotud dokumentides sätestatud valikuja lepingute sõlmimise kriteeriumide põhjal selleks määratud komisjon, selleks et teha ettepanek, kellega leping tuleks sõlmida."

12 Rakenduseeskirjade artikli 143 lõige 2 käesoleva kohtuasja aluseks olevate asjaolude toimumise hetkel kohaldamisele kuulunud redaktsioonis sätestab:

„Pakkujad võivad pakkumisi esitada:

a) posti teel, mille puhul tuleb pakkumiskutsega seotud dokumentides märkida, et saatmise kuupäevaks loetakse tähitud kirja margil olev kuupäev, või

b) käsipostiga institutsiooni tööruumidesse isiklikult pakkuja või volitatud isiku, ka kullerteenuse abil; sel juhul tuleb pakkumiskutsega seotud dokumentides märkida lisaks artikli 130 lõike 2 punktis a nimetatud teabele ka talitus, kuhu pakkumised tuleb allkirjastatud ja kuupäevastatud tõendi vastu esitada."

13 Finantsmääruse artikli 100 lõige 2 sätestab:

„Tellija teeb kõikidele taotlejatele ja pakkujatele, kelle taotlused või pakkumised on tagasi lükatud, teatavaks tehtud otsuse ja kõikidele pakkujatele, kelle pakkumised on vastuvõetavad ja kes esitavad kirjaliku taotluse, eduka pakkumise tunnused ja suhtelised eelised ja selle pakkuja nime, kellega leping sõlmitakse.

Teatavaid andmeid ei ole siiski vaja avalikustada, kui see takistaks õigusnormide kohaldamist, oleks vastuolus üldiste huvidega või kahjustaks riigi osalusega või eraettevõtjate õigustatud ärihuve või võiks moonutada nendevahelist ausat konkurentsi."

14 Rakenduseeskirjade artikkel 149 kohtuasja aluseks olevate asjaolude toimumise ajal kohaldamisele kuulunud redaktsioonis täpsustab sellega seonduvalt:

„1. Tellija edastab taotlejatele ja pakkujatele nii kiiresti kui võimalik lepingu sõlmimist käsitleva otsuse, sealhulgas põhjendused, miks konkureeriva pakkumise peale lepingut ei sõlmitud, või otsuse menetlust uuesti alustada.

2. Tellija teeb finantsmääruse artikli 100 lõikes 2 sätestatud teabe teatavaks hiljemalt viieteistkümne päeva möödumisel kirjaliku taotluse saamise kuupäevast."

Vaidluse taust

15 Hageja, Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE on Kreeka õiguse alusel asutatud äriühing, kes tegutseb info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas.

16 Käesolev kohtuasi puudutab kahte hankemenetlust, mis käsitlevad vastavalt „SafeSeaNet'i valideerimist ja edasiarendamist" EMSA viitenumbriga C-1/01/04-2004 (edaspidi „hankemenetlus C-1/01/04") ja „mereõnnetuste andmebaasi, võrgu ja haldamissüsteemi väljatöötamist ja arendamist (mereõnnetusi kajastav teabeplatvorm)" EMSA viitenumbriga C-2/06/04 (edaspidi „hankemenetlus C-2/06/04").

1. *EMSA hankemenetlus C-1/01/04*

17 EMSA avaldas 1. juulil 2004 Euroopa Liidu Teataja Lisas (ELT 2004, S 126) hanketeate hankemenetluse C-1/01/04 algatamiseks. Pakkumuste esitamise tähtajana oli ette nähtud 9. august 2004.

18 Hankedokumentide punkt 13 pealkirjaga „Lepingu sõlmimise kriteeriumid" on järgmine:

„Leping sõlmitakse pakkujaga, kes esitab majanduslikult kõige soodsama pakkumuse, mida hinnatakse järgmiste kriteeriumide alusel:

a) Tehnilise hindamise kriteeriumid tähtsuse järjekorras (kaal protsentides):

1. Projekti jaoks välja pakutud metodoloogia – üksikasjalikud ettepanekud projekti teostamise viisi osas, projekti põhietapid ja osutatavad teenused (määratletud [hankedokumentide] punktis 3) (40%).

2. Hankedokumentide tehnilises kirjelduses toodud nõuete mõistmine ja arvestamine ning seda tõendav lühikirjeldus (20%).

3. Tugiteenuste kvaliteet (Helpdesk) (10%)

b) Koguhind (30%)

Lepingu sõlmimisel arvestatakse vaid pakkumusi, mille lõpptulemus on vähemalt 70% ning vähemalt 60% iga kriteeriumi puhul eraldi".

19 Neist kolmest lepingu sõlmimise kriteeriumist esimese osas on hankedokumentide punktis 3 pealkirjaga „Esitatavad aruanded ja dokumendid" öeldud, et pakkumus peab sisaldama üksikasjalikku teavet projekti elluviimise kava kohta (*project implementation structure*), iga tööetapp (*work package*) peab olema selgelt määratletud ning projekti elluviimise kava peab sisaldama (vähemalt) järgmisi andmeid: horisontaalsed tegevused (punkt 3.1); projektijuhtimise meeskonna ja ülesannete kirjeldus (punkt 3.2); kvaliteedikontroll (punkt 3.3); projektijuhtimisega seotud teenused (*deliverables on project management level*) (punkt 3.4) ning tööetappide kirjeldus ja suhestumine (*work package description and relations*) (punkt 3.5), samuti muud aruannete esitamist puudutavat asjakohast teavet (punkt 3.6).

20 1. juulil 2004 saadeti hagejale hankedokumendid ning ettepanek esitada pakkumusi.

21 Hageja väitel saatis ta 31. juulil 2004 EMSA-le faksiga taotluse täiendava teabe saamiseks. 1. augusti 2004. aasta faksiga esitas ta sama taotluse teist korda.

22 EMSA teatas 2. augusti 2004. aasta e-kirjas hagejale, et teabetaotlust sisaldav 1. augusti 2004. aasta faks ei jõudnud tervikuna kohale, ning tegi hagejale ettepaneku saata

küsimused e-kirjaga, mida hageja samal päeval ka tegi. Hageja kinnitas selles e-kirjas, et oli proovinud saata mainitud faksi 31. juulil 2004 ning teist korda 1. augustil 2004, kuid tõenäoliselt esines faksi edastamisel tehnilisi probleeme. Seega palus ta saadetud taotluse läbi vaadata, kuna viimane päev selle esitamiseks, st laupäev, 31. juuli 2004, ei olnud tööpäev.

23 EMSA teavitas 3. augustil 2004 saadetud e-kirjas hagejat sellest, et ei vasta tema küsimustele, kuna pakkumuste esitamise ettepaneku punkti 8 kohaselt olid need esitatud hilinenult. Hageja rõhutas samal päeval saadetud e-kirjas veel kord, et ta oli proovinud nimetatud kuupäevadel teabetaotlust tulemusetult ära saata ning arvestades, et küsimuste laekumise tähtaeg oli laupäev, 31. juuli 2004, oleks seda tähtaega tulnud igal juhul pikendada esimese sellele järgneva tööpäevani, milleks oli esmaspäev, 2. august 2004.

24 Hageja esitas pakkumuse 9. augustil 2004.

25 EMSA teatas hagejale 6. detsembri 2004. aasta kirjas, et hageja pakkumust ei valitud põhjusel, et selle kvaliteedi/hinna suhe jäi alla edukaks tunnistatud pakkuja pakkumuse kvaliteedi/hinna suhtele.

26 Hageja palus 7. detsembril 2004 EMSA-le saadetud faksis, et talle teatataks edukaks tunnistatud pakkuja nimi, tema pakkumust iseloomustavad asjaolud ja selle suhtelised eelised ning nii tema kui eduka pakkuja pakkumusele iga lepingu sõlmimise kriteeriumi osas pandud hinded, ning et talle saadetaks hindamiskomisjoni aruande koopia ning tema ja edukaks tunnistatud pakkuja esitatud pakkumuse finantsaspektide võrdlus.

27 EMSA teatas 16. detsembri 2004. aasta kuupäeva kandvas kirjas hagejale – mille kohta hageja märgib, et sai selle kätte alles 7. jaanuaril 2005 – tema pakkumusele iga

lepingu sõlmimise kriteeriumi osas antud hinded ning eduka pakkumuse summaarse hinde. Edukat pakkumust iseloomustavate asjaolude osas täpsustas EMSA järgmist:

„Metodoloogiliselt selge lähenemisviis projekti kui terviku juhtimiseks. Ülesannete kirjeldus on realistlik (ning selle täienduseks on esitatud tabelid, mis näitavad tööjõukulu ja kasutatavaid ressursse, Gantti diagramm ja ülesannete jaotus); pakutud inimeste arvu/tööpäevade suhe on piisav; osutatavad teenused on määratletud ülesannete tüüpide kaupa („deliverables have been assigned per type of task"); projektist on hästi aru saadud ning projektijuhtimise kava ülesehitus on hea; pakutava teenuse taset käsitlev kokkulepe („Service Level Agreement") on kooskõlas projekti nõuetega."

28 Hageja saatis 5. jaanuaril 2005 EMSA-le faksi, kus märkis, et teda ei oldud kõnesoleva kahe hankemenetluse tulemustest finantsmääruses ette nähtud tähtajal teavitatud. Hageja heitis EMSA-le ette ka seda, et viimati nimetatu oli edukaks tunnistatud pakkujatega lepingud allkirjastanud ja avaldanud selle teabe Euroopa Liidu Teatajas.

29 EMSA vastas 7. jaanuari 2005. aasta kirjas ja faksis, millele lisas koopia 16. detsembri 2004. aasta kirjast.

30 Hageja rõhutas 18. jaanuari 2005. aasta faksis veel kord, et oli saanud EMSA 16. detsembri 2004. aasta kirja kätte hilinenult. Lisaks heitis ta EMSA-le ette finantsmääruse rikkumist, kuna EMSA ei olnud tema teabetaotlusele tähtajaks vastanud, ei olnud teatanud edukaks tunnistatud pakkuja nime, tema rahalise pakkumuse summat ega tema pakkumusele antud tehnilist hinnangut kõrvutatuna hageja pakkumusega, ning oli otsustanud lepingud allkirjastada. Lisaks väitis hageja, et EMSA 16. detsembri 2004. aasta kirjas toodud viide hindamiskomisjoni poolt hageja pakkumusele lepingu sõlmimise kriteeriumide osas antud hindele ei olnud üksikasjalik ega hõlmanud

EMSA otsuse põhjendusi. Lõpuks palus ta hindamiskomisjoni poolt antud hinnangu kohta tervet rida selgitusi.

31 EMSA vastas hagejale 9. veebruari 2005. aasta faksiga, saates talle edukaks tunnistatud pakkuja nime ning märkis seal, et hageja on tema pakkumuse hindamistulemused juba kätte saanud, ning et niisuguse üksikasjalikuma teabe edastamine, nagu on edukaks tunnistatud pakkujat puudutav finants- ja kaubanduslik teave, rikuks viimati nimetatu õiguspäraseid huve ning seetõttu ei saa neid avalikustada.

2. *EMSA hankemenetlus C-2/06/04*

32 EMSA avaldas 3. juulil 2004 Euroopa Liidu Teataja Lisas (ELT 2004, S 128) hanketeate hankemenetluse C-2/06/04 algatamiseks. Pakkumuste esitamise tähtajana oli ette nähtud 9. august 2004.

33 Hankedokumentide punkt 13 pealkirjaga „Lepingu sõlmimise kriteeriumid" on järgmine:

„Leping sõlmitakse pakkujaga, kes esitab majanduslikult kõige soodsama pakkumuse, mida hinnatakse järgmiste kriteeriumide alusel:

a) Tehnilise hindamise kriteeriumid tähtsuse järjekorras: kokku 70%

Tehnilise hindamise kriteeriumid tähtsuse järjekorras:

– väljapakutav metodoloogia, mis peab sisaldama üksikasjalikke ettepanekuid kõigi ülesannete täitmise viisi osas, ning ära peavad olema märgitud selle eest vastutavad isikud (nimeliselt), projekti põhietapid ja osutatavad teenused (40%);

– hankedokumentide tehnilises kirjelduses toodud nõuete mõistmine ja arvestamine ning seda tõendav lühikirjeldus, samuti varasem kogemus samalaadse töö teostamisel (20%) ;

– väljapakutud töövahendite, programmide ja moodulite kvaliteet (10%).

b) koguhind: (30%)

Lepingu sõlmimisel arvestatakse vaid pakkumusi, mille tulemus on vähemalt 70% ning vähemalt 60% iga kriteeriumi puhul eraldi."

34 9. juulil 2004 saadeti hagejale hankedokumendid ning ettepanek esitada pakkumusi.

35 EMSA projekti eest vastutav töötaja saatis 26. juuli 2004. aasta e-kirjas kõigile hankemenetluse suhtes huvi üles näidanud ettevõtjatele kõnesoleva hankemenetluse kohta lisateavet.

36 Nagu eespool punktis 21 märgitud, väidab hageja, et oli 31. juulil 2004 saatnud taotluse täiendava teabe saamiseks ka selle hankemenetluse kohta. Hageja esitas taotluse uuesti 1. augustil 2004.

37 EMSA sai nimetatud teabetaotluse kätte 2. augustil 2004 avatud e-kirjas. Hageja kinnitab selles e-kirjas, et oli proovinud saata lisatud dokumente 31. augustil 2004 ning teist korda 1. augustil 2004, kuid faksi edastamisel esines tehnilisi probleeme. Niisiis palub ta kirjale lisatud taotlused läbi vaadata, kuna viimane päev nende esitamiseks, st laupäev, 31. juuli 2004, ei olnud tööpäev.

38 EMSA, olles tutvunud taotlustega hankedokumentide teatavate punktide osas selgituste saamiseks, saatis 3. augusti 2004. aasta e-kirjas hagejale ja teistele ettevõtjatele hankemenetluse C-2/06/04 kohta lisateavet.

39 EMSA teavitas 5. augustil 2004 hagejat, et ei vasta tema küsimustele, kuna – arvestades pakkumuste esitamise ettepaneku punkti 8 – need olid esitatud hilinenult.

40 Hageja esitas hankemenetluses C-2/06/04 pakkumuse 9. augustil 2004.

41 Pakkumuste avamise komisjon – mis koosnes neljast isikust, kelle EMSA oli nimetanud 16. juulil 2004 – avas pakkumused 25. augustil 2004, märkides seejuures, et äriühingu SSPA Sweden AB (edaspidi „SSPA") esitatud pakkumuse puhul – mis oli saabunud 10. augustil 2004, st päev pärast pakkumuste esitamiseks määratud tähtaega – oli vaja saada selle saatmise kirjalik kinnitus, kuna ümbrikul, millega see oli saadetud, puudus postitempel.

42 Avamiskomisjoni esimees saatis 26. augustil 2004 SSPA-le kirja, paludes tal esitada tõend selle kohta, et pakkumuse saatmisel on järgitud nii ettenähtud tähtaega kui ka pakkumuste esitamise ettepanekus ära toodud tingimusi.

43 Avamiskomisjon otsustas SSPA esitatud dokumentide uurimise tulemusena 21. septembril 2004, et viimatinimetatu esitatud pakkumus on vastuvõetav.

44 EMSA teatas hagejale 30. novembri 2004. aasta kirjas – mille kohta hageja märgib, et sai selle kätte alles 13. detsembril 2004 –, et hageja pakkumus ei leidnud toetust põhjusel, et selle kvaliteedi/hinna suhe jäi alla edukaks tunnistatud pakkuja pakkumuse kvaliteedi/hinna suhtele.

45 Hageja saatis 7. detsembril 2004 EMSA-le faksi, mis käsitles – ja milles viidati – hankemenetlusele C-1/01/04 ja kus ta palus EMSA-l teavitada teda hankemenetluses C-2/06/04 saadetud pakkumuse vastuvõtmisest või tagasilükkamisest ning saata talle sama teave, mida ta oli palunud saata ka esimesena nimetatud hankemenetluse kohta.

46 Hageja märkis EMSA-le 5. jaanuaril 2005 saadetud faksis, et ta ei olnud saanud teavet kõnesoleva kahe hankemenetluse tulemuste kohta finantsmääruses ette nähtud

tähtajal. Hageja heitis EMSA-le ette ka seda, et viimatinimetatu oli edukaks tunnistatud pakkujatega lepingud allkirjastanud ja avaldanud selle teabe Euroopa Liidu Teatajas.

47 EMSA vastas 6. jaanuari 2005. aasta kirjaga, mille ta saatis ka 7. jaanuaril 2005 faksina, teatades hageja pakkumusele antud hinded ja eduka pakkumuse summaarse hinde ning lisades koopia Euroopa Liidu Teatajas avaldatud hankelepingu sõlmimise teatest, kus edukaks tunnistatud pakkuja oli nimeliselt ära toodud. Edukat pakkumust iseloomustavate asjaolude osas märkis EMSA järgmist:

„Edukaks tunnistatud pakkuja pakkumus tõendab nõutavat kogemust ning see oli esitatud hästi läbimõeldud kujul. Pakkumuses oli ülesanded ja projektijuhi roll hästi lahti kirjutatud. Meeskonda juhib isik, kellel on suured kogemused varasemate projektidega, mis vastavad suurepäraselt käesoleva hankemenetluse esemeks olevale projektile. Pakkumusest nähtub, et projektist on väga hästi aru saadud. Välja pakutud töövahendeid on varemgi edukalt kasutatud ning need on EMSA IT-raamistikuga ühildatavad".

48 Hageja saatis vastuseks viimati mainitud kirjale EMSA-le 18. jaanuaril 2005 faksi, kus heitis viimatinimetatule ette finantsmääruse rikkumist, kuna EMSA ei olnud tema teabetaotlusele ettenähtud tähtajaks vastanud, ei olnud teatanud edukaks tunnistatud pakkuja nime, tema rahalise pakkumuse summat ega tema pakkumusele antud tehnilist hinnangut kõrvutatuna hageja pakkumusega, ning oli otsustanud lepingu allkirjastada. Lõpuks palus ta hindamiskomisjoni antud hinnangu kohta tervet rida selgitusi.

49 EMSA vastas hagejale 9. veebruari 2005. aasta kirjas, kus mainis hagejale, et asjassepuutuv teave on hagejale juba kättesaadav ning et niisuguse üksikasjalikuma teabe edastamine, nagu seda on edukaks tunnistatud pakkujat puudutav finants- ja kaubanduslik teave, rikuks viimatinimetatu õigustatud huve ning seetõttu ei saa neid avalikustada.

Menetlus ja poolte nõuded

50 Hageja esitas hagi – mis saabus Üldkohtu kantseleisse 14. veebruaril 2005 – käesoleva kohtuasja algatamiseks.

51 Üldkohus (kolmas koda) otsustas ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal avada suulise menetluse ning kutsus pooli kohtu kodukorra artiklis 64 ette nähtud menetlust korraldavate meetmete raames üles esitama teatavaid dokumente ning palus EMSA-l vastata kirjalikult ühele küsimusele. Pooled vastasid ettenähtud tähtaja jooksul.

52 Poolte kohtukõned ja vastused Üldkohtu küsimustele kuulati ära 20. jaanuari 2009. aasta kohtuistungil.

53 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada EMSA otsused mitte tunnistada tema pakkumusi vastuvõetavaks ning sõlmida lepingud edukaks tunnistatud pakkujatega;

– tühistada kõik EMSA hilisemad otsused, mis puudutavad kõnesolevaid hankemenetlusi;

– mõista kohtukulud välja EMSA-lt ka juhul, kui hagi jäetakse rahuldamata.

54 EMSA palub Üldkohtul:

– tunnistada hagi vastuvõetamatuks või teise võimalusena jätta hagi põhjendamatuse tõttu rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

Vastuvõetavus

55 EMSA, kes küll formaalselt vastuvõetamatuse vastuväidet ei esita, viitab kahele asja läbivaatamist takistavale asjaolule, mis tuginevad vastavalt sellele, et Üldkohtul puudub pädevus EMSA akti peale EÜ artikli 230 alusel esitatud hagi lahendada ning et hagiavalduse puhul on rikutud vorminõudeid. Üldkohus uurib kõigepealt esimest asja läbivaatamist takistavat asjaolu.

1. *Üldkohtu pädevus EÜ artikli 230 alusel EMSA akti peale esitatud hagi lahendamisel*

Poolte argumendid

56 EMSA väidab, et tema aktide peale ei saa ainuüksi tulenevalt tema staatusest EÜ artikli 230 alusel hagi esitada. Kuna mainitud artiklis ei viita miski ei otseselt ega kaudselt aktidele, mille on vastu võtnud muud Euroopa Liidu asutused ja organid peale nende, mis on artiklis nimetatud, ei saa Üldkohus nende õiguspärasust kontrollida. EMSA sõnul ei ole antud juhul kohaldatav Euroopa Kohtu 23. aprilli 1986. aasta

otsus kohtuasjas 294/83: Les Verts *vs.* parlement (nn Les Verts'i kohtuasi) (EKL 1983, lk 1339), kuna selles käsitletakse kohtulikku kontrolli institutsiooni, mitte ameti otsuse üle.

57 Määruse nr 1406/2002 artikkel 8, mis piirdub sellega, et näeb ette Euroopa Kohtu pädevuse EMSA lepingulist ja lepinguvälist vastutust puudutavate kohtuvaidluste lahendamisel, kinnitab vastupidi, et ei Üldkohtul ega Euroopa Kohtul ei ole pädevust tema aktide õiguspärasuse kontrollimiseks. Arvestades, et mainitud sättes on viidatud üksnes Euroopa Kohtule, tuleks sellest pealegi järeldada, et kui mõni liidu kohus on pädev, siis on see Euroopa Kohus, mitte Üldkohus.

58 Lisaks kinnitavad ameti poolt vastu võetud otsuse peale esitatud tühistamishagi vastuvõetamatust Euroopa Kohtu 15. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas C-160/03: Hispaania *vs.* Eurojust (EKL 2005, lk I-2077, punktid 35–37 ja 40) ning Üldkohtu 8. juuni 1998. aasta määrus kohtuasjas T-148/97: Keeling *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet (EKL 1998, lk II-2217).

59 Arvestades, et nimetatud kohtuotsusest ja kohtumäärusest nähtub topeltkriteeriumi kasutamine EÜ artikli 230 kohaldamise otsustamisel – organi mainimine nimetatud artiklis ja tõhusa kohtuliku kontrolli puudumine –, tähendab see, et täidetud peavad olema mõlemad tingimused, kuid käesolevas asjas ei ole EMSA puhul täidetud esimene tingimus, kuna teda ei ole EÜ artiklis 230 nimetatud. Isegi kui kumbki neist tingimustest oleks eraldivõetuna piisav, ei oleks pealegi täidetud teine, kuna määruse nr 1406/2002 artikkel 8 näeb küll ette kohtuliku kontrolli, kuid piirab selle ulatust siiski EMSA lepingulist ja lepinguvälist vastutust puudutavate kohtuvaidluste lahendamisega.

60 Hageja vaidlustab selle asja läbivaatamist takistava asjaolu.

Üldkohtu hinnang

61 Kõigepealt tuleb märkida, et teisese õiguse alusel loodud ametid – nagu EMSA – ei esine EÜ artikli 230 esimeses lõigus loetletud institutsioonide hulgas.

62 Samuti tuleb märkida, et määruse nr 1406/2002 artikkel 8 näeb ette, et EMSA lepinguvälise vastutusega seonduvate kahju hüvitamisega seotud vaidluste lahendamine on Euroopa Kohtu pädevuses, samuti on nimetatud kohus pädev tegema otsuseid vastavalt ameti sõlmitud lepingus teatavatel juhtudel sisalduvale vahekohtuklauslile. Seevastu ei ole määruses ette nähtud, et Euroopa Kohus oleks pädev lahendama muude EMSA otsuste peale esitatud tühistamishagisid.

63 Need kaalutlused ei välista siiski seda, et Üldkohus kontrollib määruse nr 1406/2002 artiklis 8 nimetamata EMSA aktide õiguspärasust.

64 Nagu Üldkohus on 8. oktoobri 2008. aasta otsuses T-411/06: Sogelma *vs.* AER (EKL 2008, lk II-2771, punkt 36) eespool punktis 56 viidatud kohtuotsusele Les Verts viidates märkinud, on Euroopa Ühendus õigusühendus ning asutamislepinguga on loodud täielik õiguskaitsevahendite ja menetluste süsteem, mille eesmärk on usaldada Euroopa Kohtule institutsioonide õigusaktide seaduslikkuse kontrollimine. Asutamislepingu süsteemi eesmärk on võimaldada otse vaidlustada kõik institutsioonide poolt vastu võetud meetmed, mille eesmärk on luua õiguslikke tagajärgi. Neile eeldustele tuginedes järeldas Euroopa Kohus eespool punktis 56 viidatud kohtuotsuses Les Verts, et Euroopa Parlamendi selliste õigusaktide peale, mille eesmärk on luua õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele, võib esitada tühistamishagi, kuigi tühistamisnõuet käsitlevas asutamislepingu artiklis selle antud hetkel kehtinud redaktsioonis oli nimetatud üksnes nõukogu ja komisjoni õigusakte. Selle sätte niisugune tõlgendus, mis arvab vaidlustatavate aktide hulgast välja Euroopa Parlamendi õigusaktid, viiks Euroopa Kohtu arvates tulemuseni, mis on vastuolus nii asutamislepingu mõttega, mida väljendab EÜ asutamislepingu artikkel 164 (nüüd EÜ artikkel 220), kui

ka selle süsteemiga (vt selle kohta eespool punktis 56 viidatud kohtuotsus Les Verts, punktid 23–25).

65 Sellest kohtuotsusest võib tuletada üldpõhimõtte, et kõiki niisuguse ameti nagu EMSA poolt antud akte, mille eesmärk on luua õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele, peab olema võimalik kohtulikult kontrollida.

66 Eespoolt punktis 56 viidatud kohtuotsuses Les Verts on mainitud küll üksnes institutsioone, samas kui EMSA – nagu eespool punktis 61 märgitud – EÜ artiklis 230 nimetatud institutsioonide hulka ei kuulu. Sellegipoolest on asutused, kellele kuulub pädevus võtta vastu õigusakte, mille eesmärk on luua õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele – millega on vähimagi kahtluseta tegemist juhul, kui amet teeb hankelepingu sõlmimise menetluses otsuse, millega lükkab ühe pakkuja tehtud pakkumuse tagasi ja sõlmib hankelepingu teise pakkujaga –, identses olukorras selle olukorraga, mis oli aluseks eespool punktis 56 viidatud kohtuasjale Les Verts. Seega ei saa õigusel põhinevas ühenduses pidada vastuvõetavaks, et niisuguseid akte ei ole võimalik kohtulikult kontrollida (vt selle kohta eespool punktis 64 viidatud kohtuotsus Sogelma *vs.* AER, punkt 37).

67 Siit järeldub, et otsused, mida EMSA võtab vastu hankelepingute sõlmimise menetluses ja mille eesmärk on tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele, on vaidlustatavad õigusaktid.

68 Seda järeldust ei kummuta kohtupraktika, millele EMSA on viidanud eesmärgiga põhjendada hagi vastuvõetamatust puudutavaid argumente.

69 Mis puudutab eespool punktis 58 viidatud kohtuotsust Hispaania *vs.* Eurojust, siis on tõsi, et Euroopa Kohus on selles nentinud, et vaidlustatud akte ei ole kantud nende aktide nimekirja, mille õiguspärasust võib kontrollida EÜ artikli 230 alusel (mainitud kohtuotsuse punkt 37). Sellegipoolest on Euroopa Kohus selle kohtuotsuse järgmises punktis märkinud, et EL lepingu artikkel 41, mis antud asjas kohaldamisele kuulub,

ei näe ette, et EÜ artiklit 230 saaks kohaldada sätete suhtes, mis kuuluvad Euroopa Liidu lepingu VI jaotisesse – politsei- ja õigusalane koostöö kriminaalasjades –, kuna Euroopa Kohtu pädevust selles valdkonnas reguleerib EL lepingu artikkel 35, millele viitab EL lepingu artikli 46 punkt b. Pealegi on Euroopa Kohus seoses õigusega tõhusale kohtulikule kaitsele sama kohtuotsuse punktides 41 ja 42 ühtlasi märkinud, et selles kohtuasjas vaidlustatud aktid ei olnud kohtuliku kontrollimise võimalusest täielikult ilma jäetud (vt selle kohta eespool punktis 64 viidatud kohtuotsus Sogelma *vs*. AER, punkt 45).

70 Samuti ei ole Üldkohus eespool punktis 58 viidatud määruse Keeling *vs*. Siseturu Ühtlustamise Amet punktis 32 piirdunud nentimisega, et Siseturu Ühtlustamise Amet (kaubamärgid ja tööstusdisainilahendused) ei kujuta endast ei üht EÜ asutamislepingu artiklis 4 (nüüd EÜ artikkel 7) loetletud ühenduse institutsiooni ning teda ei ole nimetatud ka EÜ asutamislepingu artikli 173 (nüüd EÜ artikkel 230) esimeses lõigus, vaid on punktis 33 ühtlasi nentinud, et vaidlusalust Siseturu Ühtlustamise Ameti presidendi otsuse oleks potentsiaalselt saanud vaidlustada ka muude õiguskaitsevahenditega, nimetades eeskätt EÜ asutamislepingu artiklit 179 (nüüd EÜ artikkel 236). Seega ei ole see määrus takistuseks sellele, et EÜ artiklis 230 nimetamata ameti otsuse peale võidaks esitada nimetatud artiklil põhinev hagi (vt selle kohta eespool punktis 64 viidatud kohtuotsus Sogelma *vs.* AER, punkt 46).

71 Seega ei sea kohtupraktika, millele EMSA on viidanud, kahtluse alla seisukohta, et niisugune ameti antud akt, mille eesmärk on tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele, ei saa olla kohtuliku kontrolli alt välja jäetud.

72 Samuti ei saa seda lahendust kahtluse alla seada ka eespool punktis 64 viidatud kohtuotsuse Sogelma *vs.* AER tõlgendus, millele EMSA kohtuistungil toetus ja mille kohaselt on tema olukord erinev Euroopa Ülesehitusameti (AER) olukorrast, kuna viimati nimetatule oli komisjon teinud Serbiale ja Montenegrole ühenduse toetuse andmise raames ülesandeks hankemenetluse ettevalmistamise, hindamise ja lepingute sõlmimise. Siit järeldub, et otsused, mida komisjon oleks teinud ise, kui ta ei oleks oma

pädevust delegeerinud, ei saa kohtuliku kontrolli alt välja jääda ainuüksi seetõttu, et komisjon delegeeris oma pädevuse AER-ile, sest vastasel juhul tekitataks õiguslik vaakum.

73 Seega ei ole EMSA pakutud tõlgenduse puhul arvestatud eespool punktis 64 viidatud kohtuotsuse Sogelma *vs.* AER punkte 39 ja 40, millest nähtub, et argumendi, mis puudutab selle pädevuse laadi, mille alusel AER tegutseb, on Üldkohus esitanud teise võimalusena ning selle eesmärk on üksnes kinnitada sama kohtuotsuse punktis 37 tehtud järeldust, kus Üldkohus viitab üldpõhimõttele, mille kohaselt kõik niisugused ühenduse organite antud õigusaktid, mille eesmärk on tekitada kolmandatele isikutele õiguslikke tagajärgi, peavad olema kohtulikult kontrollitavad. Pealegi, vastupidi EMSA poolt väidetule esineb ka käesolevas asjas samasugune oht õigusliku vaakumi tekkimiseks, kui peaks järeldatama, et kõnesolevaid õigusakte kohtulikult kontrollida ei saa.

74 Mis puudutab viimaks EMSA argumenti, mille kohaselt võib määruse nr 1406/2002 artiklist 8 – kus on viidatud üksnes Euroopa Kohtule – järeldada, et juhul, kui antud asjas peaks mõni kohus pädevaks tunnistatama, siis peaks see olema Euroopa Kohus, mitte Üldkohus, siis tuleb üksnes märkida, et mõistet „Euroopa Kohus" on siin kasutatud üldmõistena tähistamaks institutsiooni, mis hõlmab Euroopa Kohut, Üldkohut ja üht erikohut, st Euroopa Liidu Avaliku Teenistuse Kohut. Järelikult tuleb määruse nr 1406/2002 artiklis 8 toodud mõistet „Euroopa Kohus" mõista nii, et sellega viidatakse institutsioonile, mitte ühele seda moodustavale kohtule (vt selle kohta ja analoogia alusel Euroopa Kohtu 17. märtsi 2005. aasta otsus kohtuasjas C-294/02: komisjon *vs.* AMI Semiconductor Belgium jt, EKL 2005, lk I-2175, punkt 49).

75 Seega tuleneb EÜ artikli 230 esimesest lõigust – tõlgendatuna eespool punktis 56 viidatud kohtuotsust Les Verts (punktid 23–25) ja eespool punktis 64 viidatud kohtuotsust Sogelma *vs.* AER (punktid 36–37) arvestades –, et käesolev hagi on vastuvõetav. Pealegi kinnitab seda lahendust ELTL artikli 263 esimene lõik, mille kohaselt on Euroopa Liidu Kohus pädev kontrollima niisuguste liidu organite ja asutuste aktide õiguspärasust, mille eesmärk on tekitada kolmandatele isikutele õiguslikke tagajärgi. Järelikult ei saa esimest asja läbivaatamist takistavat asjaolu, millele EMSA osutab, arvesse võtta.

2. *Exceptio obscuri libelli*

Poolte argumendid

76 Oma väites, mille kohaselt takistab asja läbivaatamist hagiavalduse arusaamatu sõnastus, kinnitab EMSA sisuliselt seda, et hageja ei ole täpsustanud, milline väide millist hankemenetlust puudutab, ning et kõnesolevas hagiavalduses, milles on kaks hankemenetlust segamini aetud, ei ole hagi põhjendamiseks kasutatud väidetest esitatud kokkuvõtet, mis oleks piisavalt selge ja täpne, ning seega on rikutud Euroopa Kohtu põhikirja ja Üldkohtu kodukorda, samuti asjassepuutuvat kohtupraktikat.

77 Hageja ei nõustu selle väitega.

Üldkohtu hinnang

78 Tuleb meenutada, et vastavalt Euroopa Kohtu põhikirja artikli 21 esimesele lõigule, mis vastavalt sama põhikirja artikli 53 esimesele lõigule kuulub kohaldamisele Üldkohtu menetlusele, ja Üldkohtu kodukorra artikli 44 lõike 1 punktile c tuleb hagiavalduses märkida hagi ese ning ülevaade fakti- ja õigusväidetest. Eelnimetatu peab olema esitatud piisavalt selgelt ja täpselt, et kostja saaks kaitset ette valmistada ja et Üldkohtul oleks võimalik hagi lahendada võimalusel ilma täiendavate materjalideta. Õiguskindluse ja korrakohase õigusemõistmise tagamiseks ning et hagi oleks vastuvõetav, peavad selle aluseks olevad õiguslikud ja faktilised asjaolud kas või kokkuvõtlikult, ent seostatult ja arusaadavalt tulenema hagiavalduse tekstist (vt selle kohta Üldkohtu 18. septembri 1996. aasta otsus kohtuasjas T-387/94: Asia Motor France jt *vs.* komisjon, EKL 1994, lk II-961, punktid 106 ja 107; 11. jaanuari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-210/00: Biret ja Cie *vs.* nõukogu, EKL 2002, lk II-47,

punkt 34, ja 14. detsembri 2005. aasta otsus kohtuasjas T-209/01: Honeywell *vs.* komisjon, EKL 2001, lk II-5527, punktid 55 ja 56 ning seal viidatud kohtupraktika).

79 Käesoleval juhul tuleb märkida, et hagiavalduse puhul on menetluseeskirjades kehtestatud nõuded täidetud, kuna see võimaldab nii kostjal kui Üldkohtul teha kindlaks EMSA-le etteheidetava käitumise ning vaidluse aluseks olevad faktid ja asjaolud. Lisaks nähtub kohtuasja materjalidest, et EMSA on kaitseks asjakohaselt valmistunud ning on igale hageja poolt esitatud etteheitele vastanud üksikasjalike argumentidega.

80 Seega tuleb hagiavalduse vorminõuete rikkumisele tuginev vastuväide tagasi lükata.

Põhiküsimus

81 Hageja esitab tühistamisnõuete põhjendamiseks neli väidet. Esimese väite kohaselt on rikutud heausksuse, hea halduse ja hoolikuse põhimõtteid. Teise väite kohaselt on rikutud finantsmäärust, rakenduseeskirju ja direktiivi 92/50. Kolmas väide tugineb EMSA tehtud ilmsetele hindamisvigadele. Neljas väide tugineb asjakohase teabe ja põhjenduste puudumisele. Pärast seda, kui EMSA oli kostja vastuse lisana ära toonud kõnesolevat kahte hankemenetlust käsitlevad haldustoimikud, esitas hageja hagiavalduses toodud väidete põhjendamiseks repliigi etapis rea konkreetselt loetletud etteheiteid, mis puudutasid tervet rida väidetavaid rikkumisi, mis tulenesid mainitud haldustoimikutest, ning hankemenetlust C-2/06/04 puudutavas osas iseseisva väite, mis käsitleb edukaks tunnistatud pakkuja tehtud pakkumuse mittevastavust pakkumuste esitamise ettepaneku punktis 2 nimetatud pakkumuste esitamise korrale.

Üldkohus uurib kõigepealt taotlust, milles palutakse tühistada EMSA poolt hankemenetluses C-2/06/04 tehtud otsused.

1. *Nõue tühistada EMSA poolt hankemenetluses C-2/06/04 tehtud otsused*

Väide, mis käsitleb edukaks tunnistatud pakkuja tehtud pakkumuse mittevastavust

Poolte argumendid

82 Hageja esitab repliigis uue väite, mille kohaselt ei saa edukaks tunnistatud pakkuja tehtud pakkumust pidada vastavaks hankemenetluse C-2/06/04 pakkumuste esitamise ettepaneku punkti 2 alapuntkile a. Kohtuasja materjalidest nähtub, et edukaks tunnistatud pakkuja, kellel puudus tõend pakkumuse saatmise kohta, esitas alles tagantjärele Rootsi postitöötaja kinnituse selle kohta, et saadetis oli ettenähtud tähtajal ära saadetud. Hageja sõnul ei saa postitöötaja kiri asendada „margil olev[at] kuupäev[a]"; seega ei saa see olla piisav tõend. Hageja väitel võib niisuguse eeskirjade eiramisega nõustumine saada ohtlikuks pretsedendiks ja tekitada ebakindlust riigihangete valdkonna tähtaegade järgimise küsimuses.

83 EMSA väidab vastu, et kõnesoleva pakkumuste esitamise ettepaneku punkti 2 alapunkti a eesmärk oli luua võimalus, millega kontrollida, et kõik pakkujad on esitanud pakkumuse enne tähtaja möödumist. Seega on hindamiskomisjoni otsus nõustuda muu tõendiga mõistlik, kuna antud juhul ei olnud postiasutus – vastupidi tavapärasele praktikale – kirjale templit löönud.

Üldkohtu hinnang

84 Esmalt tuleb meenutada, et väide, mille kohaselt ei vasta hankemenetluses C-2/06/04 edukaks tunnistatud pakkuja tehtud pakkumus pakkumuse esitamise ettepaneku punktis 2 nimetatud tingimustele pakkumuste esitamiseks, ja mille hageja esitas repliigi etapis, on uus väide. Sellegipoolest võib selle kodukorra artikli 48 lõike 2 kohaselt tunnistada vastuvõetavaks, kuna see põhineb õiguslikel ja faktilistel asjaoludel, millest on menetluses teavitatud, nimelt pakkumuste avamiskomisjoni protokollil, mis käsitleb kõnesolevat hankemenetlust ja mille EMSA oli kostja vastuse lisana kohtuasja materjalide hulka kaasamiseks edastanud.

85 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab hankija igas hankemenetluse etapis tagama selle, et järgitaks võrdse kohtlemise põhimõtet ja sellest tulenevalt oleks kõigi pakkujate võimalused võrdsed (vt selle kohta Euroopa Kohtu 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-496/99 P: komisjon *vs*. CAS Succhi di Frutta, EKL 2004, lk I-3801, punkt 108; vt selle kohta ka Üldkohtu 12. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas T-250/05: Evropaïki Dynamiki *vs*. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 45 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 12. märtsi 2008. aasta otsus kohtuasjas T-332/03: European Service Network *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldada, punkt 122). Kahjustamata konkurentsiolukorda – nagu asutamisleping ette näeb – on võimalik tagada vaid ettevõtjatele võrdsete võimaluste tagamisega (eespool viidatud kohtuotsus Evropaïki Dynamiki *vs*. komisjon, punkt 46).

86 Samuti tuleb meenutada, et finantsmääruse artikli 98 lõige 1 sätestab, et „[p]akkumiste esitamise korra abil tagatakse, et toimub tõeline konkurents ja et pakkumiste sisu jääb salajaseks seni, kuni need kõik samal ajal avatakse".

87 Antud juhul oli hanketeates pakkumuste esitamise tähtajana ette nähtud 9. august 2004. Lisaks oli pakkumuste esitamise ettepaneku – milles rakenduseeskirjade artikli 130 lõike 2 punkti a kohaselt [määruse nr 2342/2002 artikli 130 lõikes 2 toodud mõiste „pakkumiskutse" asemel on käesolevas kohtuotsuses kasutatud täpsemaid vasteid „ettepanek esitada pakkumusi" ja „pakkumuste esitamise ettepanek"] tuleb esitada vähemalt „pakkumiste esitamise eeskirjad, sh eelkõige pakkumiste esitamise

lõppkuupäev ja -kellaaeg" – punktis 2 märgitud, et pakkumused tuleb saata märgitud aadressile kas tähitud postisaadetisena ja postitada hiljemalt 9. augustil 2004 (saatmise kuupäevaks loetakse margil olev kuupäev) või teise võimalusena viia käsipostiga märgitud aadressile, kuhu need peavad olema jõudnud hiljemalt 9. augustil 2004 kell 16.00, ning pakkumuse esitamist tõendab sel juhul EMSA teenistuja poolt allkirjastatud ja kuupäevamärkega tõend. Pakkumuste esitamise ettepanekus oli täpsustatud, et ka muid pakkumuste esitamise võimalusi peale tähitud saadetisena saatmise, sh kullerteenuse abil edastamist, käsitatakse „käsipostiga" saatmisena.

88 Nimetatud esitamisvõimalused on kooskõlas eespool punktis 12 viidatud rakendus-eeskirjade artikli 143 lõikega 2, mille kohaselt „[p]akkujad võivad pakkumisi esitada […] [kas] posti teel, mille puhul tuleb pakkumiskutsega seotud dokumentides märkida, et saatmise kuupäevaks loetakse tähitud kirja margil olev kuupäev, või […] käsipostiga institutsiooni tööruumidesse isiklikult pakkuja või volitatud isiku, ka kullerteenuse abil; sel juhul tuleb pakkumiskutsega seotud dokumentides märkida […] talitus, kuhu pakkumised tuleb allkirjastatud ja kuupäevastatud tõendi vastu esitada." Selles osas tuleb märkida, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiivi 97/67/EÜ ühenduse postiteenuste siseturu arengut ja teenuse kvaliteedi parandamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (EÜT 1998, L 15, lk 14; ELT eriväljaanne 06/03, lk 71) artikli 2 punkti 9 kohaselt mõistetakse „tähtsaadetise" all teenust, millega kaasneb kindlasummaline tagatis saadetise kaotsimineku-, vargus- või rikkumisohu vastu ning mille puhul väljastatakse saatjale soovi korral tõend edastamiseks üleantud postisaadetise ja/või selle kättetoimetamise kohta adressaadile.

89 Pealegi näeb pakkumuste esitamise ettepaneku punkt 2 ette, et kui pakkumus ei vasta mainitud vorminõuetele, tuleb see pakkumuste avamise menetluses tagasi lükata.

90 Pakkumuste avamise komisjoni poolt 25. augustil 2004 koostatud esimese protokolli kohaselt ei olnud SSPA pakkumusel – st pakkumusel, mis hiljem edukaks tunnistati – juures tõendeid selle saatmise kohta ning selle vastuvõetavaks tunnistamiseks pidi

pakkuja esitama kirjaliku kinnituse selle ärasaatmise kohta. Teisest, 21. septembrist 2004 pärinevast protokollist nähtub, et pärast seda, kui SSPA oli saanud pakkumuste avamise komisjonilt kirja, kus komisjon palus tal esitada mainitud kinnituse, saatis SSPA EMSA-le ühe Rootsi postitöötaja väljastatud tõendi, mis kinnitas, et pakkumus oli ära saadetud tähtaja jooksul. Seepeale tunnistas pakkumuste avamise komisjon SSPA pakkumuse nõuetele vastavaks.

91 Vastuseks ühele Üldkohtu poolt määratud menetlust korraldavale meetmele palus EMSA lisada viimati nimetatud protokollile lisatud dokumendid kohtuasja materjalide hulka. Need dokumendid hõlmasid koopiaid SSPA pakkumust sisaldavatest ümbrikest sellisel kujul, nagu EMSA need sai, koopiaid SSPA ja EMSA kirjavahetusest, samuti koopiat Göteborgi postkontori kviitungist, mis kandis kuupäeva 6. august 2004, ja sama postkontori töötaja poolt allkirjastatud avaldust, kuupäevaga 2. september 2004, milles kinnitatakse sisuliselt, et ümbrik, milles eeldatavalt oli kõnesolev pakkumus, saadeti ära sellest postkontorist 6. augustil 2004.

92 Seega nähtub neist dokumentidest esiteks see, et SSPA pakkumus jõudis EMSA-ni 10. augustil 2004, st üks päev pärast pakkumuste esitamiseks ette nähtud tähtaja möödumist, ning et mainitud pakkumust sisaldavatel ümbrikel ei olnud mitte mingisugust postitemplit, st puudus tempel nii ärasaatmise kui kättesaamise kohta.

93 Teiseks on oluline rõhutada, et kuigi EMSA on SSPA-le 26. augustil 2004 saadetud kirjas märkinud, et „ümbrikul ei olnud ei märget selle kohta, et see oleks saadetud tähitud postiga, ega selle postkontoris üleandmine kuupäeva", paludes esitada talle „tagantjärele väljastatud tõend selle kohta, et pakkumus on esitatud tähtaja jooksul ning pakkumuste esitamise ettepanekus nõutud viisil", saatis SSPA EMSA-le vaid Göteborgi postkontori tavalise kviitungi.

94 Seega ei saa pidada vastuvõetavaks EMSA poolt kohtuistungil esitatud argumenti, et mainitud kviitung tõendab kirja registreerimist, st registreerimist, mis on teataval määral samastatav tähitud kirja saatmisega. Esiteks ei saa niisugust kviitungit kuidagi samastada tähtsaadetise postkontorisse üleandmisel väljastatava kviitungiga,

mis üldreeglina väljastatakse saatjale – sõltumata ümbrikule löödavast postitemplist – tõendina selle kohta, et postisaadetis on postkontoris üle antud, nagu eespool punktis 88 märgitud. Tegelikult ei ole sellel kviitungil ei saatja ega adressaadi nime, postisaadetise sihtkohta ega muid andmeid, mis tõendaksid, et kviitung väljastati tähtsaadetise saatmise kohta. Pealegi nähtub kohtuasja materjalidest, et EMSA tunnistas ühe teise pakkuja pakkumuse – mis oli esmalt tunnistatud nõuetele mittevastavaks põhjusel, et ümbrikul oli üksnes vastuvõtmiste kuupäeva kinnitav tempel –, nõuetele vastavaks alles siis, kui pakkuja oli omal algatusel esitanud tähtsaadetise postkontorisse üleandmisel väljastatava kviitungi, millel oli ära märgitud tähtsaadetise saatmise kuupäev ning digitaalne kood, mis vastab pakkumust sisaldaval ümbrikul olevale koodile. Teiseks nähtub kohtuasja materjalidest – vastupidi sellele, mida EMSA püüdis kohtuistungil väita – selgelt, et mitte mainitud kviitung ei kallutanud teda lõpuks tunnistama SSPA pakkumust nõuetele vastavaks, vaid Rootsi postitöötaja avaldus, samas kui eespool nimetatud pakkuja puhul pidas EMSA piisavaks tõendiks tähtsaadetise postkontorisse üleandmisel väljastatavat kviitungit, mille see pakkuja esitas pärast seda, kui sai teada tema pakkumuse tagasilükkamisest.

95 Kolmandaks tuleb nentida, et Göteborgi postkontori töötaja väljastatud tõendil on täpsustatud järgmist: „Käesolevaga tõendan – olles tutvunud lisatud kviitungi koopia ja saadetud ümbrikust tehtud fotoga –, et see ümbrik saadeti sellest postkontorist reedel, 6. augustil 2004". Seega on Rootsi postitöötaja küll kinnitanud, et saatis ümbriku, milles eeldatavalt oli SSPA pakkumus, 6. augustil 2004, ilma et ta oleks siiski selgitanud, miks ei olnud sellel ümbrikul ühtegi postitemplit, ning jättes märkimata, kas tegemist oli tähtsaadetisega. Kui EMSA-lt selle kohta kohtuistungil küsiti, ei suutnud EMSA tõendada isegi seda, et saadetis oli saadetud tähituna.

96 Seega ei nähtu kohtuasja materjalidest mitte mingil moel, et SSPA oleks pakkumuse saatnud tähtsaadetisena.

97 Seega on küsimus kõigepealt selles, kas pakkumuste avamise komisjonil oli õigus SSPA pakkumust avada ning hindamiskomisjonil see seejärel läbi vaadata, kuigi see jõudis EMSA-ni järgmisel päeval pärast pakkumuste esitamise tähtaja möödumist.

98 Selles osas tuleb meenutada, et hanketeates oli pakkumuste kohalejõudmise tähtajana kuupäevaliselt ja kellaajaliselt märgitud 9. august 2004 kl 16.00. Pakkumuste esitamise ettepaneku punktist 2 nähtub selgelt, et üldreeglina peavad pakkumused EMSA-ni jõudma hiljemalt eespool nimetatud kuupäeval ja kellaajal, sõltumata sellest, kas tegemist on käsipostiga isiklikult või kullerteenuse abil edastatud pakkumustega, kusjuures ainus erand sellest reeglist on posti teel tähtsaadetisena saatmine, mille puhul peab saatmine olema toimunud hiljemalt sel kuupäeval ning kohalejõudmine võib langeda hilisemale kuupäevale, ning saatmise kuupäeva tõendab saadetise postitempel. Siit järeldub, et kuna tegemist on erandiga, tuleb võimalust saata pakkumusi pärast nende kättesaamiseks kuupäevaliselt ja kellaajaliselt kindlaksmääratud tähtaja möödumist põhimõtteliselt tõlgendada kitsalt.

99 Edasi tuleb märkida, et pakkumuste esitamise ettepaneku punkti 2 alapunktis a on nimetatud kaks eraldi vorminõuet, mida peab täitma pakkuja, kes kavatseb saata oma pakkumuse posti teel, st vastavalt pakkumuse ärasaatmise tähtaeg kuupäevaliselt ja saatmisviisi osas kohustus saata see tähituna. Neil tingimustel – mis on küll laadilt täiendavad – on sellegipoolest iseseisev tähendus, kui hinnatakse pakkumuse edastamise vastavust hankedokumentides ja rakenduseeskirjade artiklis 143 ette nähtud nõuetele.

100 Seega peab hankija, täpsemalt pakkumuste avamise komisjon kontrollima nimetatud kahe tingimuse – mille olulisust on EMSA sõnaselgelt rõhutanud SSPA-le 26. augustil 2004 saadetud kirjas – täitmist, enne kui need pakkumused avab ning seejärel neid läbi vaatama asub. Selles osas puudub pakkumuste avamise komisjonil hindamisruum: juhul kui on tuvastatud, et pärast tähtaja möödumist saabunud pakkumuse saatmisel ei ole järgitud pakkumuste esitamise ettepanekus ja rakenduseeskirjades esitatud nõudeid, on komisjoni ainus võimalus see tagasi lükata, nagu meenutatud eespool punktis 86.

101 Pealegi iseloomustab pakkumuste avamise etappi, mille läbiviimist reguleerib rakenduseeskirjade artikkel 145, just eeskätt formaalne laad ja selle eesmärk on võimaldada komisjonil, kuhu kuulub vähemalt kolm inimest, hinnata pakkumuste saatmise

korda käsitlevate eeskirjade täitmist ning tagada, et neid eeskirju järgitaks, arvestades nende eeskirjade olulisust hankemenetluses. Mainitud komisjoni liikmed märgivad oma nimetähed dokumentidele, mis tõendavad pakkumuse saatmise kuupäeva ja kellaaega, ning kirjutavad alla vastuvõetud pakkumuste avamise protokollile, milles tehakse kindlaks pakkumused, mis vastavad nõuetele, ja pakkumused, mis ei ole nõuetekohased, ning põhjendatakse viimaste tagasilükkamist nende mittevastavuse tõttu rakenduseeskirjade artiklis 143 nimetatud pakkumuste esitamise viisidele. Seega on tegemist vorminõuetega, mille järgimine on hankemenetluses sisulise tähtsusega.

102 Arvestades eeltoodud kaalutlusi ja pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtet, mille järgimine peab – nagu eespool punktis 85 öeldud – olema tagatud igas hankemenetluse etapis, ei oleks pakkumuste avamise komisjon tohtinud SSPA tehtud pakkumust antud juhul ei avada ega vastuvõetavaks tunnistada, kuna postitempli ja tähtsaadetisena saatmist näitava tõendi puudumise tõttu oleks see tulnud lugeda jõudnuks EMSA-sse selle kättesaamise kuupäeval, st 10. augustil 2004, see tähendab hilinenult. Järelikult toimis avamiskomisjon ebaõigelt SSPA pakkumust avades ning samuti oli väär, et hindamiskomisjon seda pakkumust seejärel hindas ja selle muudest pakkumustest paremaks tunnistas.

103 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib menetlusnormide rikkumine tuua kaasa asjassepuutuva otsuse täieliku või osalise tühistamise vaid juhul, kui on tõendatud, et kui selline rikkumine poleks aset leidnud, oleks haldusmenetluse tulemus võinud olla teistsugune, ning järelikult oleks vaidlustatud otsuse sisu võinud olla teistsuguse sisuga (vt selle kohta Üldkohtu 12. märtsi 2008. aasta otsus kohtuasjas T-345/03: Evropaïki Dynamiki *vs*. komisjon, EKL 2008, lk II-341, punkt 147, ja eespool punktis 85 viidatud kohtuotsus European Service Network *vs*. komisjon, punkt 130 ja seal viidatud kohtupraktika).

104 Kui EMSA poleks antud juhul SSPA pakkumust arvestanud, kuna selle puhul ei olnud täidetud pakkumuste esitamise ettepaneku punktis 2 ja rakenduseeskirjade artiklis 143 toodud nõuded saatmise viisile, oleks haldusmenetluse tulemus olnud

vältimatult teistsugune, kuna hindamiskomisjon ei oleks SSPA pakkumust hinnanud ja lepingu sõlmimise otsus – mille aluseks on eeskätt pakkumuste võrdlev uurimine – oleks olnud ilmtingimata teistsugune.

105 Arvestades asjaolu, et antud juhul ületasid ainult kaks ettevõtjat hankedokumentide punkti 13.1 alapunktis b osutatud miinimumläve, siis juhul, kui SSPA pakkumus oleks juba pakkumuste avamise etapis tagasi lükatud, oleks kõnesoleva hankemenetluse lõppfaasi jõudnud pealegi vaid üks pakkumus. Neil asjaoludel ei oleks hankija – kellel puudus nüüd võimalus kõrvutada eri pakkumuste hindu või muid neid iseloomustavaid asjaolusid, eesmärgiga sõlmida hankeleping majanduslikult soodsaima pakkumuse esitajaga – olnud kohustatud sõlmima lepingut ainsa pakkujaga, kes oli tunnistatud hankemenetluses osalemise nõuetele vastavaks (vt selle kohta ja analoogia alusel Euroopa Kohtu 16. septembri 1999. aasta otsus kohtuasjas C-27/98: Fracasso ja Leitschutz, EKL 1999, lk I-5697, punktid 31–33). Pealegi ei võimalda see järeldus välistada võimalust, et EMSA, nagu ta kohtuistungil vastuseks Üldkohtu poolt selle kohta esitatud küsimusele tunnistas, oleks võinud kõnealuse hanke tühistada ja kuulutada välja uue. Järelikult on õiguslikult piisavalt tõendatud, et kui selline rikkumine poleks aset leidnud, oleks haldusmenetluse tulemus võinud olla teistsugune.

106 Seega tuleb tühistada EMSA otsus sõlmida hankeleping edukaks tunnistatud pakkujaga, kuna EMSA on rikkunud rakenduseeskirjade artiklit 143 ja pakkumuste esitamise ettepaneku punkti 2, ilma et oleks vaja võtta seisukohta muude hageja poolt hankemenetluse C-2/06/04 kohta esitatud väidete osas.

107 Seega uurib Üldkohus üksnes neid hageja väiteid ja argumente, mis puudutavad EMSA otsuseid lükata hageja pakkumus tagasi ja sõlmida hankemenetluse C-1/01/04 tulemusena hankeleping ühe teise pakkujaga.

2. *Nõue tühistada EMSA otsused hankemenetluses C-1/01/04*

108 Nagu eespool punktis 81 märgitud, esitab hageja oma tühistamisnõude põhjendamiseks neli väidet, mis tuginevad esiteks heausksuse, hea halduse ja hoolikuse põhimõtete rikkumisele, teiseks finantsmääruse, rakenduseeskirjade ja direktiivi 92/50 rikkumisele, kolmandaks ilmsetele hindamisvigadele ning neljandaks asjakohase teabe ja põhjenduste puudumisele. Üldkohus leiab olevat põhjendatud uurida esmalt esimest, siis teist, seejärel neljandat ja viimasena kolmandat väidet.

Esimene väide, mis tugineb heausksuse, hea halduse ja hoolikuse põhimõtete rikkumisele

Poolte argumendid

109 Hageja sõnul on EMSA rikkunud heausksuse, hea halduse ja hoolikuse põhimõtteid seeläbi, et on oma toimingutes märkimisväärselt viivitanud ja ei ole pakkujate poolt enne pakkumuse tegemist esitatud küsimustele adekvaatselt vastanud, mis võib kohtupraktika kohaselt olla aluseks otsuse tühistamisele juhul, kui see otsus oleks olnud teistsugune siis, kui rikkumist ei oleks toimunud.

110 Hageja tuletab meelde, et ta saatis EMSA-le küsimused, millele viimati nimetatu keeldust vastamast, väites, et need ei ole esitatud tähtaja jooksul, st enne 31. juulit 2004. Sellega seoses rõhutab hageja, et oli asjatult püüdnud saata neid küsimusi 31. juulil 2004 faksiga ning et EMSA ei saanud neid kätte, mille põhjuseks oli tõenäoliselt tema faksi tehniline rike, mida EMSA on tunnistanud 2. augusti 2004. aasta e-kirjas. Hageja rõhutab lisaks, et EMSA sai küsimused lõpuks kätte pühapäeval, 1. augustil 2004. Arvestades, et lisateabe taotluse esitamise tähtaeg oli laupäev, oleks EMSA pidanud

igal juhul nõustuma selle tähtaja pikenemisega esimese sellele järgneva tööpäevani, milleks on esmaspäev, 2. august 2004. EMSA ei rikkunud hageja küsimustele vastamisest keeldumisega mitte üksnes heausksuse, hea halduse ja hoolikuse põhimõtteid, vaid takistas tal ka esitamast konkurentsivõimelisemat pakkumust.

111 Viimase asjaoluna toob hageja täpsustuseks välja, et vastupidi sellele, mida EMSA väidab, ei ole ta kunagi püüdnud saada teavet, mida teiste pakkujate käsutuses ei ole, arvestades, et kõik lisateabe taotlustele antud vastused saadetakse tema sõnul kõigile pakkujatele. Hageja rõhutab selles osas, et juhul kui hankedokumentides toodud teave on ebatäpne, on hankija kohustatud lisateabetaotlustele vastama.

112 Lisaks väitis hageja kohtuistungil esmakordset seda, et EMSA on rikkunud rakendus-eeskirjade artiklit 141, kuna on pakkumuste esitamise ettepanekus määranud täiendava teabe taotluse esitamise suhtes lühema tähtaja kui nimetatud artiklis 141 ette nähtud.

113 EMSA ei nõustu hageja argumentidega.

Üldkohtu hinnang

114 Hageja heidab EMSA-le ette esiteks seda, et viimati nimetatu on oma toimingutes märkimisväärselt viivitanud ja teiseks ei ole ta pakkujate esitatud taotlustele lisateabe saamiseks adekvaatselt vastanud. Hageja lisab, et esitas 31. juulil 2004 küsimused, et saada selgitusi väidetavalt ebaselgete punktide kohta hanketeates, kuid EMSA keeldus neile vastamast.

115 Peale selle, et hageja ei ole mingil moel tõendanud väidet, mille kohaselt EMSA on oma toimingutes viivitanud, ega ole pakkujate esitatud taotlustele adekvaatselt vastanud, tuleb nentida veel ka seda, et ta ei ole ka märkinud, missugused need vastused olid, ega toonud välja põhjusi, millest lähtudes tuleks neid pidada ebaadekvaatseks. Siit järeldub, et vaatamata väite üsna ebatäpsele sõnastusele tuleb seda mõista sisuliselt nii, et hageja heidab EMSA-le ette asjaolu, et viimati nimetatu ei ole tema küsimustele vastanud, kuigi ta oli need esitanud tähtaja jooksul, ning et seetõttu takistas see tal esitamast pakkumust, mis oleks nii tehniliselt kui finantsaspektist konkurentsivõimelisem.

116 Selles osas tuleb esiteks märkida, et hageja ei ole oma väiteid tõendanud. Kuigi ta viitab arvukatele katsetele saata teabetaotlusi nii laupäeval, 31. juulil, kui pühapäeval, 1. augustil 2004, ei ole ta esitanud ühtki niisugust saatmist tõendavat väljavõtet, mis tõendaks kas nende dokumentide saatmist (täielikult või osaliselt kohalejõudnuna) EMSA-le või nende saatmisel esinenud viga. Samuti ei ole hageja selgitanud, kuidas võis see väidetav eeskirjade rikkumine mõjutada hankelepingu sõlmimise otsust.

117 Teiseks on oluline nentida, et pakkumuste esitamise ettepaneku punkti 8 kohaselt oli lisateavet võimalik saada kirjaliku taotluse alusel, mis on ära saadetud hiljemalt 10 päeva enne pakkumuste esitamise jaoks ette nähtud tähtaja möödumist. Seega, vastupidi hageja väidetule ei saa seda punkti pakkumuste esitamise ettepanekus tõlgendada nii, et pakkumuse esitamise päeva ei tule selle tähtaja arvutamisel arvesse võtta. Kuna pakkumuste esitamise ettepaneku punkti 2 kohaselt oli see tähtaeg 9. august 2004, siis lisateabe saamise taotluste esitamise tähtaeg saab olla üksnes reede, 30. juuli 2004, mitte – nagu hageja väidab – laupäev, 31. juuli 2004.

118 Nagu EMSA õigesti rõhutab, püüdis hageja, nagu ta kirjalikes märkustes möönab, saata taotlust lisateabe saamiseks alates laupäevast, 31. juulist 2004, seega pärast selle esitamise tähtaja möödumist. Kuna taotlus esitati hilinenult, võis EMSA õigustatult sellele mitte vastata, kui ta selle kätte sai.

119 Lõpuks, mis puudutab rakenduseeskirjade artikli 141 lõike 2 väidetavat rikkumist, siis Üldkohus märgib, et see väide esitati esmakordselt suulises menetluses. Kodukorra artikli 48 lõike 2 esimese lõigu kohaselt ei või menetluse käigus esitada uusi väiteid, kui need ei tugine faktilistele ja õiguslikele asjaoludele, mis on tulnud ilmsiks menetluse käigus. Siiski ei ole uus väide kodukorra artikli 48 lõike 2 mõttes väide või argument, millega otseselt või kaudselt laiendatakse varem hagiavalduses esitatud väidet ja millel on varem esitatud väitega otsene seos (vt selle kohta Üldkohtu 28. novembri 2002. aasta otsus kohtuasjas T-40/01: Scan Office Design *vs.* komisjon, EKL 2002, lk II-5043, punkt 96, ja 21. mai 2008. aasta otsus kohtuasjas T-495/04: Belfass *vs.* nõukogu, EKL 2008, lk II-781, punkt 87).

120 Käesoleval juhul tuleb märkida, et hageja poolt kohtuistungil esitatud väidet, mille kohaselt on rikutud rakenduseeskirjade artikli 141 lõiget 2, ei saa käsitada – ühelt poolt – ei etteheitena, mis põhineks õiguslikel või faktilistel asjaoludel, mis on ilmsiks tulnud kirjaliku menetluse käigus, kuna see tugineb väidetavale rikkumisele, mis oli teada ja millele oleks olnud võimalik viidata juba hagi esitamisel, ega – teiselt poolt – varasema väite laiendamisena, kuna hageja viitas õigusnormile, mida on väidetavalt rikutud, alles suulises menetluses, ning kuna niisugust tühistamise alust ei ole hagiavalduses ei otseselt ega kaudselt mainitud, sest käsitletav väide tugineb sellele, et väidetavalt on rikutud heausksuse, hea halduse ja hoolikuse põhimõtteid (vt selle kohta Euroopa Kohtu 30. septembri 1982. aasta otsus kohtuasjas 108/81: Amylum *vs.* nõukogu, EKL 1982, lk 3107, punkt 25). Pealegi ei nimeta hageja ühtki õiguslikku või faktilist asjaolu, mis oleks ilmsiks tulnud menetluse käigus ja millel tema väide võiks põhineda. Järelikult on väide vastuvõetamatu, kuna see on esitatud hilinenult kodukorra artikli 48 lõike 2 esimese lõigu mõttes.

121 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb järeldada, et esimene väide tuleb hankemenetlust C-1/01/04 puudutavas osas põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Teine väide, mis tugineb finantsmääruse, rakenduseeskirjade ja direktiivi 92/50 rikkumisele

Poolte argumendid

122 Hageja kinnitab selles väites sisuliselt seda, et EMSA on rikkunud finantsmäärust, rakenduseeskirju ja direktiivi 92/50 seeläbi, et on kasutanud ebatäpseid kriteeriume, mis pealegi ei olnud hanketeates nõuetekohaselt määratletud. Lisaks väidab hageja repliigi etapis, et hindamiskomisjon, otsustades jagada lepingu sõlmimise kriteeriumid alakriteeriumideks, mitte ainult ei tunnistanud otseselt, et nimetatud kriteeriumid ei olnud määratletud nõuetekohaselt ning et neile tuli lisada selgitusi ja/või need asendada – mida EMSA on kostja vastuses ka möönnud –, vaid rikkus seeläbi ka finantsmäärust.

123 Lisaks väidab hageja, et teatavad elemendid hanketeates, nagu lepingu tegelik kestus, kõnesolevaid programme varem kasutanud liikmesriikide arv, tehniliste spetsialistide roll (*help desk*), nende teenuste sisu ja kestus jne, mis olid vajalikud konkurentsivõimelise pakkumuse esitamiseks, olid samuti ära toodud ebatäpses sõnastuses, misläbi rikuti finantsmääruse artikli 97 lõiget 1 ja direktiivi 92/50 artikli 17 lõiget 1. Oma argumentide toetamiseks viitab hageja institutsioonide hankemenetlustele, mille puhul oli see teave täielikum ja selgem.

124 Lõpuks heidab hageja EMSA-le ette, et viimati nimetatu keeldus oma 16. detsembri 2004. aasta kirjas hagejale teatamast edukaks tunnistatud pakkujat nimeliselt, tuginedes hankemenetlusi reguleerivatele eeskirjadele, samas kui mõni nädal hiljem helistas talle sama ametnik, kes oli kirjale alla kirjutanud, ning tegi talle ettepaneku isiklikult kohtuda, et kommenteerida hankemenetluse tulemust, millest hageja aga keeldus.

125 EMSA vaidlustab hageja argumendid.

Üldkohtu hinnang

126 Kõigepealt tuleb märkida, et hageja väide direktiivi 92/50 artikli 17 rikkumise kohta on ekslik. Finantsmääruse artikkel 105 sätestab, et alates 1. jaanuarist 2003 – kuupäevast, millest alates see määrus kohaldamisele kuulub – kohaldatakse ehitustööde, asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korda reguleerivaid direktiive hankemenetlustele, mida institutsioonid ja ametid viivad läbi omaenda vahenditest, ainult nende küsimuste osas, mis puudutavad avaldamiskorda kindlaks määravaid künniseid, menetluste valikut ja vastavaid tähtaegu. Siit järeldub, et käesoleval juhul, kus tegemist on niisuguse ameti nagu EMSA korraldatud teenuste riigihankega, tuleb hageja etteheidet, mis puudutab vaidlusaluste lepingu sõlmimise kriteeriumeid – nagu ka eeskirju, mis institutsioonide suhtes kohaldamisele kuuluvad –, uurida üksnes finantsmääruse ja rakenduseeskirjade sätteid arvestades.

127 Selles osas tuleb märkida, et finantsmääruse artikli 97 lõige 1 paneb hankijale kohustuse määratleda ja esitada lepingu sõlmimise kriteeriumid eelnevalt hankedokumentides. Seda kohustust, mille sisu on tagada igat hanget puudutavate kriteeriumide ja tingimuste asjakohasel tasemel avaldamine, on täpsustatud rakenduseeskirjade artiklis 138.

– Etteheide, mis puudutab lepingu sõlmimise kriteeriumide ebatäpsust

128 Mis puudutab hageja etteheidet, mille kohaselt EMSA on rikkunud finantsmäärust ja rakenduseeskirju seeläbi, et kasutas kriteeriume, mis ei olnud hankedokumentides nõuetekohaselt määratletud, siis esmalt tuleb meenutada, et kõnesolev hankeleping pidi sõlmitama majanduslikult soodsaima pakkumuse esitajaga vastavalt finantsmääruse artikli 97 lõikele 2 ja rakenduseeskirjade artikli 138 lõikele 1 (vt tehnilise kirjelduse punkt 13, millele on viidatud eespool punktis 18).

129 Juhul kui leping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumuse esitajaga, peab hankija määratlema ja esitama hankedokumentides lepingu sõlmimise kriteeriumid, mis võimaldavad hinnata pakkumuste sisu. Lisaks peavad need kriteeriumid rakenduseeskirjade artikli 138 lõike 2 kohaselt olema põhjendatud lepingu esemega. Sama artikli lõike 3 kohaselt peab hankija hanketeates või hankedokumentides täpsustama ka iga majanduslikult soodsaima pakkumuse kindlaksmääramiseks kasutatava kriteeriumi suhtelise kaalu. Nende sätete eesmärk on tagada võrdse kohtlemise ja võrdsuse põhimõtte järgimine pakkumuste hindamise etapis lepingu sõlmimise seisukohast (vt selle kohta ja analoogia alusel Euroopa Kohtu 20. septembri 1988. aasta otsus kohtuasjas 31/87: Beentjes, EKL 1988, lk 4635, punktid 21 ja 22, ja 12. detsembri 2002. aasta otsus kohtuasjas C-470/99: Universale-Bau jt, EKL 2001, lk I-11617, punktid 90–92; vt selle kohta ka Üldkohtu 12. novembri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-406/06: Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 85 ja seal viidatud kohtupraktika).

130 Seega on nende sätete eesmärk võimaldada kõigil mõistlikult informeeritud ja tavapäraselt hoolikatel pakkujatel tõlgendada lepingu sõlmimise kriteeriume ühel ja samal viisil (vt selle kohta ja analoogia alusel Euroopa Kohtu 18. oktoobri 2001. aasta otsus kohtuasjas C-19/00: SIAC Construction, EKL 2001, lk I-7725, punkt 42) ning järelikult asetada nad pakkumuse koostamisel samaväärsesse olukorda (vt selle kohta ja analoogia alusel eespool punktis 129 viidatud kohtuotsus Universale-Bau jt, punkt 93).

131 Kuigi vastab tõele, et kriteeriumeid, mida hankijad võivad kasutada, ei ole rakenduseeskirjade artikli 138 lõikes 2 loetletud ammendavalt ning seega jätab see säte hankijale lepingu sõlmimisel kasutatavate kriteeriumide kindlaksmääramisel valikuvabaduse, tuleb seejuures valida siiski kriteeriumid, mille eesmärk on majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaselgitamine (vt selle kohta ja analoogia alusel Euroopa Kohtu 24. jaanuari 2008. aasta otsus kohtuasjas C-532/06: Lianakis jt, EKL 2008, lk I-251, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika; vt selle kohta ka Üldkohtu 25. veebruari 2003. aasta otsus kohtuasjas T-4/01: Renco *vs.* nõukogu, EKL 2003, lk II-171, punkt 66, ja kohtuasjas T-183/00: Strabag Benelux *vs.* nõukogu, EKL 2003, lk II-135, punktid 73 ja 74).

132 Lisaks ei pea hankija poolt majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaselgitamiseks kasutatavad kriteeriumid olema ilmtingimata laadilt kvantitatiivsed või puudutama ainuüksi hindu. Isegi kui hankedokumentides on ära toodud lepingu sõlmimise kriteeriumid, mille sõnastusest ei nähtu nendega kvantitatiivselt mõõdetav objekt, võib neid kasutada pakkumuste võrdlemisel, kohaldatuna objektiivselt ja ühetaoliselt, ning need võivad olla äärmiselt asjakohased majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaselgitamisel (vt selle kohta eespool punktis 131 viidatud kohtuotsus Renco *vs.* nõukogu, punktid 67 ja 68).

133 Käesoleval juhul on EMSA hanketeate punktis IV.2 ja hankedokumentide punktis 13 ära nimetanud need lepingu sõlmimise kriteeriumid, mida ta kavatses kasutada, et sõlmida leping majanduslikult soodsaima pakkumuse esitajaga, st ühelt poolt kolm kvalitatiivset kriteeriumit koos suhtelise kaaluga, mida hankija igale neist kriteeriumidest omistab, ning teiselt poolt üks kvantitatiivne kriteerium, st pakkumuse kogumaksumus, ning selle osatähtsus protsentuaalselt pakkumuse hindamisel tervikuna.

134 Kolm kvalitatiivset kriteeriumi koos vastava kaaluga on esitatud järgmiselt:

„1. Projekti jaoks välja pakutud metodoloogia – üksikasjalikud ettepanekud projekti teostamise viisi osas, projekti põhietapid ja osutatavad teenused (määratletud [hankedokumentide] punktis 3) (40%).

2. Hankedokumentide tehnilises kirjelduses toodud nõuete mõistmine ja arvestamine ning seda tõendav lühikirjeldus (20%).

3. Tugiteenuste kvaliteet (Helpdesk) (10%)” .

135 Hageja on oma etteheites piirdunud väitega, et nimetatud kriteeriumid on laadilt ebatäpsed, tõstatades küsimuse, kuidas saab EMSA neist igaühe alusel pakkumuste kvaliteeti objektiivselt hinnata. Hageja ei ole oma väidete toetuseks esitanud ühtki tõendavat elementi, mis võimaldaks järeldada, et EMSA on nimetatud kriteeriumide määratlemisel eiranud läbipaistvuse, võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtteid.

136 Selles osas tuleb märkida, et kõnealused kvalitatiivsed kriteeriumid, st projekti täitmiseks välja pakutud töökorraldus ja metodoloogia, hankedokumentides toodud nõuete asjakohane mõistmine ja nõutavate teenuste kvaliteet, pidades silmas nende konteksti, st arvestades hankedokumentide punktis 3 toodud täpsustusi (vt eespool punkt 19), võivad mõjutada ettenähtud teenuste nõuetekohast osutamist ja seega pakkumuste endi väärtust. Seega on need kriteeriumid majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaselgitamisel asjakohased. Pealegi, nagu eespool punktis 132 meenutatud, ei ole ainuüksi asjaolu, et kriteeriumid ei ole laadilt kvantitatiivsed, piisav, et selle alusel tuletada, et hankija ei kohaldanud neid objektiivselt ja ühetaoliselt (vt selle kohta eespool punktis 131 viidatud kohtuotsus Renco *vs*. nõukogu, punktid 67 ja 68). Lõpuks tuleb märkida, et EMSA on vastavalt kohaldatavatele eeskirjadele ära märkinud iga kvalitatiivse kriteeriumi suhtelise kaalu protsentuaalselt, andes seeläbi pakkujatele teada, kui oluliseks ta iga kriteeriumi pakkumuste võrdleval hindamisel peab.

137 Mitte miski kohtuasja materjalides ei võimalda – vastupidi hageja väidetule – EMSA-le ette heita, et ta oleks ületanud eespool nimetatud sätetest tulenevaid piire, kui valis ja määratles lepingu sõlmimise kriteeriumid, mille eesmärk oli välja selgitada majanduslikult soodsaim pakkumus.

138 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb järeldada, et hageja ei ole õiguslikult piisavalt tõendanud, et EMSA on rikkunud kohustust määratleda ja esitada hankedokumentides

lepingu sõlmimise kriteeriumid kooskõlas läbipaistvuse, võrdse kohtlemise ja mittediskrimineerimise põhimõtetega.

139 Seda järeldust ei kummuta hageja väide, mis puudutab seda, kuidas on teised institutsioonid sõnastanud hankedokumendid muude hankemenetluste puhul.

140 Sellega seoses tuleb meenutada, et kui seadusandja andis hankijatele võimaluse vabalt valida need kriteeriumid, mille alusel nad hankelepingu sõlmivad, soovis ta anda neile võimaluse arvestada lepingu sõlmimise kriteeriumide valikul ja formuleerimisel iga hankemenetluse laadi, eset ja seda iseloomustavaid asjaolusid. Seega ei ole hagejal käesoleval juhul kasutatud kriteeriumide ebatäpse laadi tõendamisel alust viidata teatavate teiste institutsioonide poolt muudes hankemenetlustes kasutatud lepingu sõlmimise kriteeriumide sõnastusele. Viide muude hankemenetluste dokumentidele ei ole selleks ei asjakohane ega piisav tõend.

141 Mis puudutab lõpuks argumenti, mille kohaselt hindamiskomisjon, otsustades jagada lepingu sõlmimise kriteeriumid alakriteeriumideks, mitte ainult ei tunnistanud otseselt, et nimetatud kriteeriumid ei olnud määratletud nõuetekohaselt ning et neile tuli lisada selgitusi ja/või need asendada, siis tuleb märkida, et sõltumata sellest, kas käesoleval juhul on niisugust alakriteeriumideks liigendamist kasutatud, ei ole alakriteeriumide olemasolu põhikriteeriumi juures mitte mingil moel tõendiks selle kohta, et põhikriteeriumid oleksid ebatäpsed.

142 Seega tuleb etteheide, mis tugineb lepingu sõlmimise kriteeriumide ebatäpsele laadile, põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

– Etteheide, mis puudutab teatavate hankedokumentides sisalduvate elementide ebatäpsust

143 Seoses argumendiga, mis käsitleb teatavate hanketeates sisalduvate elementide väidetavalt ebatäpset laadi, tuleb meenutada, et nagu eespool punktis 78 öeldud, tuleb hagiavalduses märkida hagi ese ning ülevaade fakti- ja õigusväidetest. Eelnimetatud peavad olema esitatud piisavalt selgelt ja täpselt, et kostja saaks valmistuda kaitseks ja et Üldkohtul oleks võimalik hagi lahendada võimaluse korral ilma täiendavate materjalideta. Käesoleval juhul on hageja piirdunud viitega väidetavale finantsmääruse rikkumisele, mis tuleneb hanketeate teatavate elementide ebatäpsest laadist, ilma et ta oleks oma väidet argumentidega toetanud, ning – eelkõige – ilma et oleks konkreetselt märkinud, millise hankemenetluse hanketeadet ta silmas peab. Järelikult tuleb see argument eespool nimetatud põhimõtteid arvestades vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.

– Etteheide, mis puudutab lepingu sõlmimise kriteeriumi alakriteeriumideks jagamise ebaseaduslikkust

144 Esmalt tuleb märkida, et kuigi hageja esitas selle etteheite repliigi staadiumis, võib selle kodukorra artikli 48 lõike 2 alusel siiski vastvõetavaks tunnistada, kuna see põhineb õiguslikel ja faktilistel asjaoludel, mis on ilmsiks tulnud menetluse käigus, nimelt 19. novembri 2004. aasta aruandel lubasid väljastavale ametiisikule (Report to the authorising officer) ja samuti tehnilise hindamise lehtedel, mille EMSA oli lisanud kohtuasja materjalidele kostja vastuse lisana.

145 Nagu eespool punktis 129 öeldud, peab hankija finantsmääruse artikli 97 ja rakenduseeskirjade artikli 138 lõike 3 kohaselt juhul, kui hankeleping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumuse esitajaga, hanketeates või hankedokumentides ära märkima kohaldamisele kuuluvad lepingu sõlmimise kriteeriumid ja nende kaalu.

146 Vastavalt viimati nimetatud sätetele, mille puhul tuleb arvestada ettevõtjate võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtteid, mida on mainitud finantsmääruse artikli 89 lõikes 1, on nõutav, et kõik hankija poolt majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaselgitamisel arvesse võetavad elemendid ja nende suhteline kaal oleksid potentsiaalsetele pakkujatele pakkumuse koostamise ajal teada (vt selle kohta ja analoogia alusel Euroopa Kohtu 24. novembri 2005. aasta otsus kohtuasjas C-331/04: ATI EAC e Viaggi di Maio jt, EKL 2005, lk I-10109, punkt 24, ja eespool punktis 131 viidatud kohtuotsus Lianakis jt, punkt 36).

147 Järelikult ei tohi hankija kohaldada lepingu sõlmimise kriteeriumide niisuguseid alakriteeriume, millest ta ei ole pakkujaid eelnevalt teavitanud (vt selle kohta ja analoogia alusel eespool punktis 131 viidatud kohtuotsus Lianakis jt, punkt 38).

148 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on hankijal siiski võimalik määratleda niisuguste lepingu sõlmimise kriteeriumide eelnevalt teatatud alakriteeriumide kaalukuskoefitsient pärast pakkumuste esitamise tähtaja möödumist, kuid seda kolmel tingimusel: esiteks ei tohi koefitsiendi tagantjärele määramine muuta hankedokumentides või hanketeates kindlaks määratud lepingu sõlmimise kriteeriume, teiseks ei või see hõlmata teavet, mis oleks juhul, kui see oleks pakkumuste koostamise ajal teada olnud, võinud mõjutada nende koostamist, ning kolmandaks ei või nende määramise aluseks olla midagi, millel võib olla mõne pakkuja suhtes diskrimineeriv mõju (vt selle kohta ja analoogia alusel eespool punktis 146 viidatud kohtuotsus ATI EAC e Viaggi di Maio jt, punkt 32, ja eespool punktis 131 viidatud kohtuotsus Lianakis jt, punktid 42 ja 43).

149 Käesoleval juhul tuleb meenutada, et hankedokumentide punktis 13.1 on esimese lepingu sõlmimise kriteeriumina märgitud „Projekti jaoks välja pakutud metodoloogia", mis peab hõlmama „üksikasjalik[ke] ettepaneku[i]d projekti teostamise viisi osas", sealhulgas projekti põhietappe ja osutatavaid teenuseid, mis on määratletud hankedokumentide punktis 3. Hankedokumentide andmetel oli selle kriteeriumi osatähtsus 40 punkti 100-st.

150 Hankedokumentide punkt 3 näeb ette, et pakkumus peab sisaldama üksikasjalikku teavet projekti elluviimise kava kohta, tööetapid peavad olema selgelt määratletud ning projekti elluviimise kava peab sisaldama vähemalt teatavat arvu infoelemente (vt eespool punkt 19). Niisugune teave peab hõlmama eeskätt horisontaalseid tegevusi (punkt 3.1), projektijuhtimise meeskonna ja ülesannete kirjeldust (punkt 3.2), projektijuhtimisega seotud teenuseid (punkt 3.4) ning tööetappide kirjeldust ja suhteid (punkt 3.5). Konkreetsemalt on punktis 3.2, mis puudutab projektijuhtimise meeskonna kirjeldust, märgitud, et pakkujad peavad „pakkumuses selgelt määratlema täpselt piiritletud teenused ja […] esitama üksikasjalikku teavet vastamise aja kohta [ning] lisama pakkumusele iga tööde elluviimise eest vastutava töötaja üksikasjaliku *curriculum vitae*, sealhulgas iga töötaja hariduse, akadeemilise kraadi ja omandatud diplomid, töökogemuse, uurimistööd, publikatsioonid ja keeleoskuse". Punktis 3.4, mis puudutab projektijuhtimisega seotud teenuseid, on lisaks märgitud, et pakkuja peab pakkumuses esitama üksikasjaliku kirjelduse samas punktis loetletud tingimuste kohta ning Gantti diagrammi projekti elluviimise korralduse kohta. Lõpuks on punktis 3.5 täpsustatud, et iga tööetapi kohta tuleb esitada terviklik inimtööpäevade arv ning ühele päevale vastavate kulude/inimeste arvu suhe.

151 19. novembri 2004. aasta aruandest lubasid väljastavale ametiisikule nähtub, et hindamiskomisjon otsustas esimese kriteeriumi, mis puudutab projekti jaoks välja pakutavat metodoloogiat (ning pidi sisaldama üksikasjalikke ettepanekuid projekti teostamise viisi osas ning projekti põhietappe ja osutatavaid teenuseid, mis on määratletud tehnilise kirjelduse punktis 3), liigendada kaheks alakriteeriumiks: „ülesannete jaotus, pakutavate tööde kvaliteet ja inimtööpäevade arv (*roadmap*) – 20%; osutatavad teenused – 20%".

152 Vastupidi hageja väidetule ei jaganud hindamiskomisjon mainitud lepingu sõlmimise kriteeriumit niisugusteks alakriteeriumideks, millest ei oleks pakkujaid eelnevat teavitatud. Tegelikult vastavad need alakriteeriumid sisuliselt kirjelduselt esimesele kriteeriumile, mis puudutab metodoloogiat, nagu see on detailselt ära toodud hankedokumentide punktis 13.1 ja mille puhul tuleb arvestada selle punkti 3 (vt eespool punktid 149 ja 150). Seega tuleb nentida, et hindamiskomisjon on üksnes kaalunud

neid 40 punkti, mida võidakse anda esimese lepingu sõlmimise kriteeriumi kohta, jagades need nimetatud kahe alakriteeriumi jaoks võrdse osatähtsusega kaheks.

153 Neid kaalutlusi arvestades tuleb kindlaks teha, kas hindamiskomisjon on niisuguse punktide kaalujaotuse kehtestamisega rikkunud finantsmäärust ja selle rakenduseeskirju.

154 Eespool punktis 148 viidatud kohtupraktikast nähtub, et hankija ei riku finantsmäärust ja rakenduseeskirju, määrates lepingu sõlmimise kriteeriumide eelnevalt määratletud komponentidele selle kriteeriumi osas hankedokumentides ette nähtud arvu punktide jaotuse, tingimusel et see jaotus ei muuda hankedokumentides või hanketeates kindlaks määratud lepingu sõlmimise kriteeriume, ei hõlma teavet, mis oleks juhul, kui see oleks pakkumuste koostamise ajal teada olnud, võinud mõjutada nende koostamist, ning selle aluseks ei ole midagi niisugust, millel võib olla mõne pakkuja suhtes diskrimineeriv mõju.

155 Antud juhul tuleb nentida, et hageja, kes on piirdunud üldsõnalise viitega asjaolule, et hankija jagas ühe kriteeriumi kaheks alakriteeriumiks, ei ole tõendanud, et hankija otsus kasutada niisugust jaotust oleks muutnud hankedokumentides eelnevalt määratletud lepingu sõlmimise kriteeriume, ega seda, et see oleks hõlmanud teavet, mis võis mõjutada pakkumuste koostamist või et sellel oleks olnud hageja või mõne teise pakkuja suhtes diskrimineeriv mõju.

156 Neid kaalutlusi arvestades tuleb käesolev etteheide põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

157 Mis puudutab viimase asjaoluna etteheidet, mis seisneb sisuliselt selles, et edukaks tunnistatud pakkuja nimi – millest teda ei teavitanud mitte EMSA, kes oleks pidanud seda finantsmääruse artikli 100 lõike 2 kohaselt tegema 15 päeva jooksul pärast hagejalt taotluse saamist, vaid millest ta sai teada alles mitu nädalat hiljem Euroopa Liidu Teatajas hankelepingu sõlmimise kohta avaldatud teadaande vahendusel, mis oli lisatud EMSA 6. jaanuari 2005. aasta kirjale – teatati hilinemisega, siis tuleb nentida, et see viivitus, kuitahes kahetsusväärne ja õigustamatu see ka ei oleks, ei piiranud siiski hageja võimalust kaitsta Üldkohtus oma õigusi ning seega ei saa ainuüksi see tuua kaasa vaidlustatud otsuse tühistamist (vt selle kohta ja analoogia alusel Üldkohtu 10. septembri 2008. aasta otsus kohtuasjas T-465/04: Evropaïki Dynamiki *vs*. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 52). Pealegi ei ole hageja märkinud, millised olid selle tagajärjed lepingu sõlmimise otsuse õiguspärasusele, ega seda, kuidas see oleks saanud konkreetselt mõjutada tema kaitseõigust.

158 Eeltoodut tervikuna arvestades tuleb järeldada, et teine väide tuleb hankemenetlust C-1/01/04 puudutavas osas tervikuna tagasi lükata.

Neljas väide, mis tugineb põhjendamiskohustuse rikkumisele ja asjakohase teabe puudumisele

Poolte argumendid

159 Hageja väidab, et EMSA otsuses lükata tema pakkumus tagasi ja sõlmida hankeleping ühe teise pakkujaga puuduvad asjakohased põhjendused.

160 Esimese asjaoluna heidab ta EMSA-le ette seda, et viimati nimetatu jättis ta ilma võimalusest hinnata tema aktide õiguspärasust, kuna ei vastanud küsimustele, mida hageja tähtaja jooksul esitas, ega andnud talle selgitusi, mida hageja oli korduvalt kirjalikult taotlenud.

161 Teise asjaoluna väidab hageja, et EMSA ei andnud talle teavet, mida ta oli taotlenud oma pakkumuse tagasilükkamise põhjuste kohta. Hageja tuletab seejuures meelde, et EÜ artikli 253 ja direktiivi 92/50 artikli 8 kohaselt on hankija kohustatud otsust lükata pakkuja pakkumus tagasi piisavalt põhjendama, kui pakkuja talt tagasilükkamise põhjuseid küsib, ning tegema seda 15 päeva jooksul taotluse saamisest.

162 Käesoleval juhul ei toonud EMSA selgelt välja neid põhjusi, millest lähtudes ta hageja pakkumuse tagasi lükkas, vaid piirdus sellega, et saatis hagejale – märkimisväärse hilinemisega ning alles pärast korduva kirja saamist – napisõnaliselt teavet, mis ei ole kooskõlas finantsmääruses ettenähtuga ega riigihangete valdkonna kohtupraktikaga. Samuti ei olnud ta välja toonud edukaks tunnistatud pakkumust iseloomustavaid asjaolusid ega suhtelisi eeliseid, võttes hagejalt seeläbi võimaluse tehtud valikut sisuliselt kommenteerida ja see vaidlustada, ning asjakohasel juhul nõuda kahju hüvitamist kohtu kaudu.

163 Hageja esitab oma argumentide toetuseks näitena koopia hindamiskomisjoni aruandest, mis puudutab ühte teist hankemenetlust, mille talle oli saatnud üks komisjoni peadirektoraatidest. Ainuüksi selle dokumendi ja EMSA 16. detsembri 2004. aasta kirja võrdlus tõendab, et viimati nimetatu puhul ei ole täidetud õigusnormidest ja riigihangete valdkonna kohtupraktikast tulenev põhjendamiskohustus.

164 Seejärel lükkab hageja ümber EMSA argumendi, mille kohaselt Üldkohus saab tühistada vaid otsuse mitte esitada põhjendusi, mitte vaidlustatud otsuseid endid. Niisuguse argumendi toetamine tähendaks seda, et hankijad võivad võtta vastu omavolilisi otsuseid, ilma neid põhjendamata, ning sõlmida seejärel hankelepingu.

165 EMSA vaidlustab hageja argumendid.

Üldkohtu hinnang

166 Kõigepealt tuleb nentida, et hageja esimene etteheide puudutab asjaolu, et EMSA keeldus arutamast tema pakkumuse sisulisi aspekte võrrelduna edukaks tunnistatud pakkuja pakkumuse sisuga. Selles suhtes piisab, kui meenutada, et hankija ei ole pakkumuse tagasilükkamise otsuse põhjendamise kohustuse täitmisel niisuguseks aruteluks kohustatud (vt selle kohta Üldkohtu 1. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas T-211/07: AWWW/FEACVT, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 43). Pealegi ei saa ainuüksi see asjaolu kõnealuse otsuse õiguspärasust kahtluse alla seada (eespool punktis 85 viidatud 12. juuli 2007. aasta kohtuotsus Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, punkt 78). Seega ei ole hagejal alust EMSA-le ette heita, et viimati nimetatu ei ole täitnud põhjendamiskohustust, kuna keeldus vastamast küsimustele ja taotlustele selgituste saamiseks, mida hageja esitas pärast 16. detsembri 2004. aasta kuupäeva kandva kirja saamist.

167 Mis puudutab teist etteheidet, mis käsitleb asjaolu, et väidetavalt on EMSA rikkunud põhjendamiskohustust seeläbi, et ei edastanud hageja poolt palutud infot tema pakkumuse tagasilükkamise põhjuste kohta, siis tuleb täpsustada, et niisuguse hankelepingu sõlmimise menetluse puhul nagu käesoleval juhul käsitletu reguleerivad seda, millise sisuga on hankija põhjendamiskohustus selle pakkuja ees, kelle pakkumust ei tunnistatud edukaks, finantsmääruse artikli 100 lõige 2 ja rakenduseeskirjade artikkel 149, mitte direktiiv 92/50, nagu hageja väidab (vt eespool punkt 126).

168 Eespool nimetatud artiklitest tuleneb, et riigihangete puhul on hankija täitnud põhjendamiskohustuse, kui ta esiteks on viivitamatult teavitanud igat pakkujat, kelle pakkumus kõrvale jäeti, tagasilükkamise põhjustest, ning seejärel on viieteistkümne kalendripäeva jooksul kirjaliku taotluse saamisest esitanud kõigile pakkujatele, kelle pakkumus tunnistati vastuvõetavaks ja kes seda on sõnaselgelt taotlenud, edukaks tunnistatud pakkumust iseloomustavad asjaolud ja suhtelised eelised ning selle isiku nime, kellega leping sõlmitakse (vt eespool punktis 85 viidatud 12. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, punkt 68, ja eespool punktis 157 viidatud 10. septembri 2008. aasta kohtuotsus Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).

169 Niisugune toimimisviis on kooskõlas EÜ artiklis 253 mainitud põhjendamiskohustuse eesmärgiga, mille kohaselt tuleb selgelt ja ühemõtteliselt ära näidata akti vastuvõtja arutluskäik, et esiteks võimaldada huvitatud isikutel teada võetud meetme põhjendusi, et anda neile võimalus oma õigusi kaitsta, ning teiseks võimaldada kohtul teostada kontrolli (eespool punktis 157 viidatud 10. septembri 2008. aasta kohtuotsus Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika).

170 Tuleb lisada, et põhjendamiskohustuse täitmise hindamisel tuleb lähtuda teabest, mis oli hageja käsutuses hagi esitamise hetkel (eespool punktis 131 viidatud kohtuotsused Strabag Benelux *vs.* nõukogu, punkt 58; Renco *vs.* nõukogu, punkt 96, ning eespool punktis 129 viidatud 12. novembri 2008. aasta kohtuotsus Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, punkt 50).

171 Lisaks on oluline märkida, et põhjendamisnõude hindamisel tuleb lähtuda käsitletava juhtumi asjaoludest, eeskätt akti sisust, viidatud põhjenduste laadist ning sellest, milline võib olla adressaatide ja muude niisuguste isikute huvi selgituste saamiseks, keda akt otseselt ja isiklikult puudutab (vt Euroopa Kohtu 2. aprilli 1998. aasta otsus kohtuasjas C-367/95 P: komisjon *vs.* Sytraval ja Brink's France, EKL 1998, lk I-1719, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika).

172 Antud juhul tuleb meenutada, et hankedokumentide punktis 13.1 oli ära toodud kolm lepingu sõlmimise kriteeriumi, st vastavalt „Projekti jaoks välja pakutud metodoloogia" – mis viitab sõnaselgelt hankedokumentide punktile 3, milles on märgitud teatud arv üksikasjalikke teabeelemente, mida pakkujad peavad esitama (vt eespool punkt 19) –, „Hankedokumentides toodud nõuete mõistmine ja arvestamine" ja „Tugiteenuste kvaliteet". Pakkumuste hindamiseks iga nimetatud kolme lepingu sõlmimise kriteeriumi alusel oli ette nähtud punktisüsteem. Ühtlasi oli iga kriteeriumi jaoks lävendina ette nähtud minimaalne punktide arv (60%) ning punktide kogusumma puhul oli nõutud minimaalselt 70% saavutamine. Lepingu sõlmimisel pidi arvesse võetama vaid neid pakkumusi, mille puhul oli nõutav minimaalne lävend täidetud.

173 Seega, et jõuda selgusele, kas EMSA on täitnud finantsmääruses ning selle rakenduseeskirjades ette nähtud põhjendamisnõude, tuleb uurida tema 6. detsembri 2004. aasta kirja ning kirja, mis kannab kuupäeva 16. detsember 2004, mis on saadetud vastuseks hageja 7. detsembri 2004. aasta sõnaselgele taotlusele saada lisainfot kõnesoleva hankelepingu sõlmimise ja hageja pakkumuse tagasilükkamise kohta.

174 Selles osas tuleb nentida, et 6. detsembri 2004. aasta kirjas teatati hagejale, et lepingu sõlmimise etapis ei tunnistatud tema pakkumust edukaks põhjusel, et selles toodud kvaliteedi/hinna suhe jäi alla edukaks tunnistatud pakkuja pakkumuses toodule. EMSA teavitas selles kirjas hagejat ka võimalusest küsida lisainfot pakkumuse tagasilükkamise põhjuste ning edukaks tunnistatud pakkuja pakkumust iseloomustavate asjaolude ja suhteliste eeliste kohta ning viimati mainitu nime, mida hageja 7. detsembri 2004. aasta faksis ka tegi.

175 Mis puudutab EMSA 16. detsembri 2004. aasta kirja, siis tuleb esmalt märkida, et hageja sõnade kohaselt sai ta selle kätte alles 7. jaanuaril 2005, kui see saabus EMSA poolt sel päeval saadetud faksi lisana vastuseks hageja 5. jaanuari 2005. aasta faksile, kus hageja väljendas rahulolematust, et ei ole saanud ühtki teadet kõnesoleva hankelepingu sõlmimise kohta. Selles osas ei ole Üldkohtul mingit põhjust kahelda, et EMSA saatis kõnesoleva kirja 16. detsembril 2004 – asjaolu, mida hageja ei ole pealegi sõnaselgelt vaidlustanud –, ning Üldkohus järeldab, et ükski kõnealuse hankelepingu sõlmimise menetlust reguleeriv säte ei kohustanud EMSA-t järgima seda tüüpi teate saatmise vorminõudeid, mis võimaldaksid kontrollida, millal pakkujad teate tegelikult kätte said, kuigi on kahetsusväärne, et ta ei pidanud vajalikuks saata teadet viisil, mis võimaldaks pakkujal seda kontrollida (vt selle kohta Üldkohtu 19. oktoobri 2007. aasta määrus T-69/05: Evropaïki Dynamiki *vs.* EFSA, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 56). Igal juhul ei piiranud see viivitus hageja võimalust oma õigusi Üldkohtus kaitsta ning ainuüksi see ei saa olla aluseks vaidlustatud otsuse tühistamisele. Tegelikult nähtub kohtuasja materjalidest, et hageja kasutas käesoleva hagi esitamiseks kogu selles kirjas toodud teavet.

176 Edasi tuleb märkida, et EMSA märkis selles kirjas ära, kui mitu punkti oli antud hageja pakkumusele iga lepingu sõlmimise kriteeriumi osas, ning lõpptulemuse, mis puudutas pakkumuse kvaliteedi/hinna suhet, mis oli 68,89 punkti 100-st, samas kui edukaks tunnistatud pakkuja pakkumus oli saanud 79,33 punkti 100-st. Mis puudutab edukaks tunnistatud pakkuja pakkumust, siis selle üksikasjalik analüüs on ära toodud kirjas, mille sisule on viidatud eespool punktis 27.

177 Kohtuasja materjalidest nähtub, et projektijuhtimisel kasutatavat metodoloogiat, ülesannete kirjeldust, välja pakutud inimtööpäevade arvu ning osutatavaid teenuseid puudutav teave seondub pakkumuse hindamisega esimese kriteeriumi alusel, samas kui projekti mõistmist ja osutatava teenuse taseme osas sõlmitavat kokkulepet puudutav info seondub vastavalt teise ja kolmanda lepingu sõlmimise kriteeriumiga.

178 Pealegi tuleb selle teabe puhul arvestada hankedokumentide punkti 3, kus on loetletud teatud hulk teabeelemente, mida pakkumuses tuleb täpsustada, sealhulgas eeskätt kasutatavad ressursid, Gantti diagramm, ülesannete jaotus, välja pakutud inimeste arvu / tööpäevade arvu suhe ning osutatavad teenused, mis on määratletud ülesannete liikide kaupa (vt eespool punkt 150). Kuna hageja tundis põhjalikult tehnilise kirjelduse sisu – mida tõendab tema esitatud pakkumus –, pidi ta seega mõistma ka edukaks tunnistatud pakkumuse suhtelisi eeliseid.

179 Seega – arvestades kogu seda teavet ning punktide arvu, mida tema pakkumus oli iga kriteeriumi osas saanud, ei olnud hagejal võimalik mitte üksnes teada tema esitatud pakkumuse nõrku kohti ning sellest tulenevalt selle tagasilükkamise põhjuseid, st et kahe lepingu sõlmimise kriteeriumi osas ei olnud see kvaliteedilt vajalikul tasemel, vaid ühtlasi võrrelda oma pakkumuse koondhinnet (68,69 punkti 100-st) edukaks tunnistatud pakkuja pakkumuse koondhindega (79,33 punkti 100-st) (vt selle kohta eespool punktis 85 viidatud 12. juuli 2007. aasta otsus kohtuasjas Evropaïki Dynamiki *vs.* komisjon, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika).

180 Pealegi nähtub kõnesoleva kirjaga edastatud teabest tervikuna selgelt, et hageja pakkumus mitte üksnes ei olnud saanud esimese („projekti jaoks välja pakutud metodoloogia") ja kolmanda lepingu sõlmimise kriteeriumi („tugiteenuste kvaliteet") osas minimaalset nõutavat arvu punkte, vaid et selle punktide kogusumma ei ulatunud ka minimaalse nõutava 70 punktini 100-st, samas kui vastavalt hankedokumentides ettenähtule võeti kõnesoleva hankelepingu sõlmimisel arvesse vaid neid pakkumusi, mille punktide koguarv vastab vähemalt ettenähtud miinimumtasemele.

181 Arvestades eeltoodut tervikuna tuleb järeldada, et niisugused põhjendused võimaldasid hagejal oma õigusi Üldkohtus kaitsta ning kohtul pakkumuse tagasilükkamise otsuse õiguspärasust kontrollida. Seega tuleb käesolev väide hankemenetlust C-1/01/04 puudutavas osas põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

Kolmas väide, mis tugineb EMSA ilmselgetele hindamisvigadele

Poolte argumendid

182 Hageja väidab hagiavalduses, et EMSA on teinud ilmselge hindamisvea, kuna ei ole tema pakkumuse kvaliteeti hinnanud nõuetekohaselt ja objektiivselt ning on järeldanud, et see jääb edukaks tunnistatud pakkuja omale alla.

183 Lisaks väidab hageja, et kuna EMSA ei ole kasutanud objektiivset, ette kindlaks määratud ja pakkujatele teadaolevat metodoloogiat, on ilmselge, et hindamiskomisjoni otsus põhineb ebatäpsetel eeldustel.

184 Repliigi staadiumis vaidlustab hageja kõigepealt EMSA väite, mille kohaselt oleks hindamismetodoloogia määratlus võinud teatavaid pakkujaid soodustada. Hageja sõnul ei kahjusta selge metoodika pakkujate õigusi, vaid – vastupidi – võimaldab neil esitada pakkumuse, mille kvaliteedi/hinna suhe on parim, ning Üldkohtul omapoolset kontrolli teostada. Pealegi kinnitab kriteeriumide ebapiisavat määratletust asjaolu, et hindamiskomisjon jagas lepingu sõlmimise kriteeriumid alakriteeriumideks.

185 Lisaks puudutavad hageja etteheited hindamiskomisjoni dokumente, mille EMSA lisas kohtuasja materjalidele kostja vastuse lisana.

186 Tema sõnul võimaldas asjaolu, et hindamiskomisjon jagas esimese lepingu sõlmimise kriteeriumi kaheks alakriteeriumiks, komisjonil keskenduda kahele spetsiifilisele hanketeate aspektile, mis ei olnud pakkujatele enne pakkumuse esitamist teada.

187 Hindamisaruandega seoses väidab hageja esimese asjaoluna seda, et kuigi sellest aruandest nähtub, et edukaks tunnistatud pakkuja pakkumuses esines „väheolulisi vigu", ei olnud tal võimalik nende vigade olulisuse kohta seisukohta võtta, kuna aruandes ei oldud nende laadi täpsemalt välja toodud. Teise asjaoluna oli hinnang tema pakkumuse nõrkadele külgedele sõnastatud ebatäpselt ja kommentaarid olid liiga üldsõnalised.

188 Hageja kriitika puudutab ühtlasi ka teatavaid spetsiifilisi kommentaare, mida hindajad on märkinud nende poolt täidetud hindamislehtedele. Edukaks tunnistatud pakkuja pakkumuse osas toob hageja esile vastuolu ühe hindaja väite – mille kohaselt eduka pakkuja pakkumuses esineb „väheolulisi vigu seoses SafeSeaNeti poolt hallatavate infovoogude ja aktsepteeritava teabeliigiga" – ning tehtud järelduse vahel, et need vead ei „mõjuta otseselt spetsiifiliste üksikasjade mõistmist ja arvestamist". Hageja

rõhutab veel kord asjaolu, et ühe hindaja sõnul on edukaks tunnistatud pakkujal laialdasi kogemusi mereprojektide juhtimisel, kuid hindamiskriteeriumides niisuguseid kogemusi ei mainita.

189 Samuti vaidlustab ta teatavad hindajate kommentaarid tema pakkumust puudutavas osas. Konkreetsemalt peab hageja silmas esimese hindaja kommentaari punkti a esimese lepingu sõlmimise kriteeriumi kohta, mille kohaselt 833,5 inimtööpäeva on – arvestamata Help Desk'i – ülemäära kõrge näitaja, ning teise ja kolmanda hindaja kommentaare, mille kohaselt ei ole Gantti diagramm selge, diagrammi A-faasi ja B-faasi ei ole võimalik eristada ning kontseptsiooni väljatöötamise ja analüüsietapp on ülemäära pikk. Hageja sõnul on tema pakkumuses selgelt näidatud, et lisaks Help Desk'i jaoks mõeldud ressurssidele kasutaks projekti meeskond spetsialiseerunud inseneride teenuseid, mis on arvestatud 833,5 inimtööpäeva sisse. Pealegi oli tema pakkumuses piisava üksikasjalikkusega kirjeldatud Help Desk'i toimimist, kasutatavat selget metodoloogiat ja infotehnoloogilist platvormi, toimikute haldamist ja nõutava „teenuste taseme kokkuleppe" kasutamist. Kuna hindajad ei ole neid elemente arvestanud, on nad teinud ilmselge hindamisvea.

190 Teise ilmse hindamisvea on hindajad teinud järeldades, et „kontseptsiooni väljatöötamise ja analüüsietapp", mida hageja pakkumuses on kirjeldatud, on liiga pikk. Hageja toonitab sellega seoses, et kuna hankedokumentide kohaselt oli nõutav internetipõhise (*web-oriented*) programmi kasutamine, tuli UML (*Unified Modeling Language*) põhimõtete alusel töötada välja iteratiivsel mudelil baseeruv SSN-programm, mis oleks kooskõlas kõigis institutsioonides ning turul tervikuna kasutatava metodoloogiaga. Hageja kirjeldas oma pakkumuses 105 leheküljel „tarkvaraarenduse metodoloogiat", millest olulises osas selgitas detailselt UML põhimõtteid. Seega on hindajad teinud veel ühe ilmselge hindamisvea, kuna nad ei ole hageja pakkumust korrektselt hinnanud ega arvestanud asjaolu, et kasutatav metodoloogia oli UML.

191 Lisaks rõhutab hageja seoses Gantti diagrammi ebaselgusega, et tema koostatud diagrammi õigustab UML-i kasutamine ja järkjärguline lähenemisviis. Konkreetsemalt – nagu ta on seda oma pakkumuse „kasutatavat metodoloogiat" käsitlevas osas üksikasjalikult kirjeldanud – pidi ülevõtmise etapp kestma ühe kuu ning valideerimine pidi algama samal ajal kui ülevõtmine. Seega oli kolm kuud valideerimiseks enam kui piisav. Selle perioodi jooksul pidi ta viima lõpule ka „kontseptsiooni väljatöötamise ja analüüsietapi", kasutades selleks valideerimisetapi läbinud teavet. Hageja sõnul pidi ka rakendamisetapp algama samal ajal. Kahe esimese kuu jooksul pidi hageja meeskond keskenduma ettevalmistustöödele, et töötada välja vastav keskkond. Niisugune lähenemisviis on klassikaline ning hindajad ei oleks tohtinud seda ebanormaalseks pidada, kuid seda tehes on nad teinud veel ühe ilmse hindamisvea.

192 Mis puudutab seda, et hageja pakkumuses ei ole võimalik Gantti diagrammil eristada A-faasi ja B-faasi – mida hindajad on samuti märkinud –, siis hageja tuletab meelde, et hankedokumentides märgitu kohaselt on kaks etappi seotud ning neid tuli käsitada üheainsa projektina. Ka siin on hindajad teinud ilmse hindamisvea.

193 Esimese lepingu sõlmimise kriteeriumi punkti b osas vaidlustab hageja esimese, teise ja kolmanda hindaja kommentaarid, mis puudutavad vastavalt igasuguse konkreetse metodoloogia puudumist, täpsustuste puudumist tehniliste küsimuste lahendamiseks korraldatavate koosolekute kohta ja selguse puudumist osutatavate teenuste osas. Hageja väidab selle kohta, et tema pakkumuses olid kõik toimuma pidavad koosolekud ära märgitud, seal oli esitatud loetelu täpselt määratletud teenustest ning kirjeldatud metodoloogiat, mille kasutamise ta iga hankemenetluse esemeks oleva projekti aspekti jaoks välja pakkus, ning iga läbiviidava projekti jaoks kasutatav metodoloogia ja lähenemisviis. Seega on ilmselge, et hindajad on siinkohal teinud ilmse hindamisvea.

194 Kolmanda lepingu sõlmimise kriteeriumi osas märgib hageja, et esimese hindaja hinnangul ei ole Help Desk'i toimimise määratlemisel lähtutud funktsionaalsusest ning ei ole tehtud ühtki konkreetset ettepanekut Help Desk'i ülesehituse ja haldamise kohta,

samas kui teise hindaja sõnul ei ole Help Desk'i ja liikmesriikidele osutatava kasutajatoe jaoks välja pakutud inimeste arvu / tööpäevade arvu suhe piisav ning et puudus selgelt määratletud metodoloogia sissetulevate kõnede haldamiseks ja reageerimisaja vähendamise menetluse jaoks. Hageja rõhutab sellega seoses, et tema pakkumusest nähtub selgelt, et Help Desk'i teenuste jaoks on mõeldud üks osa 833,5 inimtööpäevast – mida hindamiskomisjon pidas ülemäära kõrgeks näitajaks – ning et lisaks sisaldas pakkumus selget metodoloogia kirjeldust, mis põhines projekti haldamisel kasutatavatel kaasaegsetel menetlustel ja kõrgetasemelistel infotehnoloogilistel vahenditel.

195 EMSA ei nõustu hageja argumentidega.

Üldkohtu hinnang

196 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on hankijal ulatuslik kaalutlusõigus selles suhtes, milliseid elemente hankemenetluse tulemusena sõlmitava hankelepingu puhul arvesse võtta, ning Üldkohtu pädevuses on kontrollida üksnes seda, et ei oleks tehtud ühtki jämedat ega ilmselget viga (Euroopa Kohtu 23. novembri 1978. aasta otsus kohtuasjas 56/77: Agence européenne d'intérims *vs.* komisjon, EKL 1987, lk 2215, punkt 20; Üldkohtu 6. juuli 2005. aasta otsus kohtuasjas T-148/04: TQ3 Travel Solutions Belgium *vs*. komisjon, EKL 2005, lk II-2627, punkt 47, ja eespool punktis 119 viidatud kohtuotsus Belfass *vs*. nõukogu, punkt 63).

197 Käesolevas asjas tuleb märkida, et hageja poolt tema kirjalikes märkustes ilmsete hindamisvigade olemasolu tõendamiseks esitatud argumendid tuginevad sisuliselt kolmele põhielemendile.

198 Hageja väitel puudus – esiteks – lõppjärjestuse koostamiseks objektiivne, ette kindlaks määratud ja pakkujatele teadaolev metodoloogia. Samuti viitab ta asjaolule, et

pakkujad ei olnud teadlikud kriteeriumide jagamisest alakriteeriumidesse ning sellest, et lepingu sõlmimise kriteeriumid olid väidetavalt laadilt üldised ja abstraktsed, ning järeldab sellest, et pakkumuste hindamine oli paratamatult subjektiivne ja põhines ebatäpsetel eeldustel.

199 Tuleb nentida, et hageja on piirdunud üldiste ja tõendamata väidetega, mida ei kinnita ükski tõendusmaterjal. Sisuliselt püüab hageja nende argumentidega väljendada käesoleva väite raames uuesti sama mõttekäiku, mida varem teise väite puhul, mille Üldkohus tagasi lükkas. Pealegi ei ole hageja mitte mingil moel tõendanud, kuidas mõjutasid hankija väidetavad eksimused, millele hageja viitab, hankijat lähtuma ebatäpsetest eeldustest ning hindama pakkumusi subjektiivselt. Igal juhul tuleb märkida, et metodoloogia, mida hindamiskomisjon pakkumuste lõppjärjestuse koostamisel kasutas, oli ette kindlaks määratud ja ära toodud hanketeate punktis IV.2 ja hankedokumentide punktis 13, kus EMSA oli märkinud kriteeriumid, mille alusel ta pakkumuste hulgast valiku teeb, ning ühtlasi igale kriteeriumile antav kaal.

200 Seega tuleb järeldada, et esimene osa argumente käesolevat väidet ei toeta.

201 Teiseks vaidlustab hageja hindamiskomisjoni poolt lõpparuandes edukaks tunnistatud pakkuja pakkumusele antud hinnangu, kuna vaatamata sellele, et mainitud pakkumusega seoses esines väheolulisi vigu, ei ole komisjon nende eksimuste laadi täpsustanud.

202 Üldkohus märgib selle kohta, et eespool mainitud hindamiskomisjoni kommentaar puudutab teist lepingu sõlmimise kriteeriumit ning on sõnastatud järgmiselt: „[p]akkuja on, vaatamata väheolulistele eksimustele SafeSeaNeti diagrammi juures, tõendanud, et on projektist täielikult aru saanud". Niisugune kommentaar iseenesest ei näita vea või sisulise vastuolu esinemist. Hankija võib õigustatult asuda

seisukohale, et pakkumus näitab täielikku arusaamist projektist ka juhul, kui selles esineb väheoluliseks peetavaid eksimusi. Igal juhul ei ole hageja tõendanud, et niisugune kommentaar oleks laadilt ekslik, või et – veelgi enam – see väidetavalt ekslik kommentaar oleks viinud ilmse hindamisveani edukaks tunnistatud pakkuja pakkumuse hindamisel.

203 Mis puudutab kolmandaks argumente, mille hageja on esitanud tema pakkumuse kohta tehtud spetsiifiliste kommentaaride vaidlustamiseks ja mis on kantud hindajate poolt täidetud hindamislehtedele kõnealuse hankemenetluse esimese lepingu sõlmimise kriteeriumi punktide a ja b ning kolmanda lepingu sõlmimise kriteeriumi kohta (vt eespool punktid 188–194), siis tuleb märkida, et need on ainetud.

204 Tuleb märkida, et hindamiskomisjon, kuhu kuulub vähemalt kolm inimest, nimetatakse nõuandava arvamuse esitamise pädevusega ametniku poolt vastavalt rakenduseeskirjade artikli 146 lõike 1 teisele lõigule. Komisjon koostab hindamisprotokolli, millele kirjutavad alla kõik komisjoni liikmed ning kus tuuakse ära kõigi kõrvale jäetud pakkujate nimed ja nende pakkumuste tagasilükkamise põhjused, samuti väljavalitud lepingupoole nimi ning selle valiku põhjendused. Seejärel teeb hankija lõpliku otsuse lepingu sõlmimise kohta vastavalt rakenduseeskirjade artikli 147 lõikele 3.

205 Siit järeldub, et tehnilise hindamise lehtedel, mille eesmärk on koguda hinnanguid erinevatelt hindajatelt, kelle arvamus võib loomulikult erineda, ei ole iseseisvat õiguslikku mõju. Järelikult ei ole hagejal antud juhul alust tugineda neile hindamislehtedele eraldivõetuna, et seeläbi tõendada võimalikke vasturääkivusi, mis ühes või teises hinnangus esinevad, kuna pakkumusi hinnanud komisjon kasutas kõiki neid hinnanguid koondhinnangu andmiseks ning võttis vastu lõpliku otsuse, mis pealegi on hankija jaoks nõuandva arvamuse rollis.

206 Komisjoni otsus väljapakutava lepingupoole kohta ja niisuguse valiku põhjendused saavad olla üksnes kollektiivsed, kuna selle komisjoni liikmete poolt antud hinnangud on lõpparuandes n–ö lahustunud. Seega on ilmselge, et mis tahes väited ilmse hindamisvea tegemise kohta saab esitada üksnes hindamiskomisjoni koostatud hindamisaruande vastu ning ainult juhul, kui hankija lõplik otsus põhineb tegelikult sellel aruandel.

207 Igal juhul tuleb märkida, et käesoleval juhul ei ole hageja tõendanud, kas ja kuidas peegelduvad hindajate poolt tehnilise hindamise lehtedel esitatud kommentaarid hindamiskomisjoni lõpparuandes ja on viinud hankijapoolse ilmse hindamisveani tema pakkumuse hindamisel. Sellega seoses oleks hageja pidanud vähemalt selgitama, mil moel on väidetavalt ekslikud kommentaarid mõjutanud tema pakkumusele antud hindeid esimese ja kolmanda lepingu sõlmimise kriteeriumi osas, mis on need kriteeriumid, mille eest ei saanud tema pakkumus hankedokumentides ette nähtud minimaalset nõutavat arvu punkte, ja on ainsad kriteeriumid, mida tema etteheited käsitlevad. Seega tuleb nentida, et hageja ei ole niisuguseid selgitusi esitanud.

208 Neid kaalutlusi arvestades tuleb ka see etteheide tagasi lükata.

209 Seega tuleb järeldada, et hageja ei ole tõendanud, et hankija oleks teinud edukaks tunnistatud pakkuja pakkumuse või hageja enda poolt esitatud pakkumuse hindamisel ilmselgeid hindamisvigu.

210 Seega tuleb kolmas väide hankemenetlust C-1/01/04 puudutavas osas tervikuna põhjendamatuse tõttu tagasi lükata.

3. *Nõue tühistada EMSA hilisemad otsused*

211 Hageja palub oma nõuete teises alajaotuses Üldkohtul tühistada kõik EMSA hilisemad otsused, mis puudutavad kõnesolevaid hankemenetlusi.

212 Selles osas tuleb meenutada, et nagu eespool punktis 78 öeldud, tuleb hagiavalduses märkida hagi ese ning ülevaade fakti- ja õigusväidetest. Eelnimetatud peavad olema esitatud piisavalt selgelt ja täpselt, et kostja saaks kaitset ette valmistada ning et Üldkohus saaks kohtulikku kontrolli teostada. Õiguskindluse ja korrakohase õigusemõistmise tagamiseks on vajalik, et hagi aluseks olevad õiguslikud ja faktilised asjaolud kas või kokkuvõtlikult, ent seostatult ja arusaadavalt tuleneksid hagiavalduse tekstist.

213 Käesoleval juhul ei ole hageja täpsustanud, milliseid akte tema nõuete teine alajaotus puudutab, ega ole esitanud oma nõude põhjendamiseks ühtegi argumenti.

214 Järelikult tuleb nõuete teine alajaotus jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

Menetlustoimingute taotlemine

215 Hageja on taotlenud sisuliselt seda, et Üldkohus paluks EMSA-l esitada koopia hindamiskomisjoni aruandest ja sellega seotud asjakohased dokumendid.

216 Kuna EMSA on hageja poolt taotletud dokumendid kostja vastuse lisana kohtuasja materjalidele lisanud ning hageja ei ole selle kohta märkusi esitanud, on vajadus selle taotluse üle otsustada ära langenud.

Kohtukulud

217 Kodukorra artikli 87 lõike 3 alusel võib Üldkohus määrata kulude jaotuse või jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe, osa teise poole kasuks. Üldkohus leiab, et käesolevas asjas on õige jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kolmas koda)

otsustab:

1. Tühistada Euroopa Meresõiduohutuse Ameti (EMSA) otsus sõlmida hankemenetluses „EMSA C-2/06/04" hankeleping edukaks tunnistatud pakkujaga.

2. Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.

3. Jätta poolte kohtukulud nende endi kanda.

Azizi Cremona Frimodt Nielsen

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 2. märtsil 2010 Luxembourgis.

Allkirjad

Sisukord

Õiguslik raamistik ..... II - 320

Vaidluse taust ..... II - 327

1. EMSA hankemenetlus C-1/01/04 ..... II - 328

2. EMSA hankemenetlus C-2/06/04 ..... II - 332

Menetlus ja poolte nõuded ..... II - 337

Vastuvõetavus ..... II - 338

1. Üldkohtu pädevus EÜ artikli 230 alusel EMSA akti peale esitatud hagi lahendamisel .. II - 338

Poolte argumendid ..... II - 338

Üldkohtu hinnang ..... II - 340

2. Exceptio obscuri libelli ..... II - 344

Poolte argumendid ..... II - 344

Üldkohtu hinnang ..... II - 344

Põhiküsimus ..... II - 345

1. Nõue tühistada EMSA poolt hankemenetluses C-2/06/04 tehtud otsused ..... II - 346

Väide, mis käsitleb edukaks tunnistatud pakkuja tehtud pakkumuse mittevastavust ... II - 346

Poolte argumendid ..... II - 346

Üldkohtu hinnang ..... II - 347

2. Nõue tühistada EMSA otsused hankemenetluses C-1/01/04 ..... II - 354

Esimene väide, mis tugineb heausksuse, hea halduse ja hoolikuse põhimõtete rikkumisele ..... II - 354

Poolte argumendid ..... II - 354

Üldkohtu hinnang ..... II - 355

Teine väide, mis tugineb finantsmääruse, rakenduseeskirjade ja direktiivi 92/50 rikkumisele ..... II - 358

Poolte argumendid ..... II - 358

Üldkohtu hinnang ..... II - 359

– Etteheide, mis puudutab lepingu sõlmimise kriteeriumide ebatäpsust .. II - 359

– Etteheide, mis puudutab teatavate hankedokumentides sisalduvate elementide ebatäpsust ..... II - 364

– Etteheide, mis puudutab lepingu sõlmimise kriteeriumi alakriteeriumideks jagamise ebaseaduslikkust ..... II - 364

Neljas väide, mis tugineb põhjendamiskohustuse rikkumisele ja asjakohase teabe puudumisele ..... II - 368

Poolte argumendid ..... II - 368

Üldkohtu hinnang ..... II - 370

Kolmas väide, mis tugineb EMSA ilmselgetele hindamisvigadele ..... II - 374

Poolte argumendid ..... II - 374

Üldkohtu hinnang ..... II - 378

3. Nõue tühistada EMSA hilisemad otsused ..... II - 382

Menetlustoimingute taotlemine ..... II - 382

Kohtukulud ..... II - 383